

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za celo leto.....\$6.00
Za pol leta.....\$3.00
Za New York celo leto.....\$7.00
Za inozemstvo celo leto.....\$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 57. — ŠTEV. 57.

NEW YORK, THURSDAY, MARCH 10, 1921. — ČETRTEK, 10. MARCA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

VELEKLAVCI SO SKRČILI PLAČE

PLAČA 100.000 USLUŽBENCEV V VELEKLAVNICAH JE BILA SKRČENA OD DVANAJST IN POL DO PETNAJST ODSOTKOV DESET-URNI DELAVNIK.

Chicago, Ill. 9. marca. — Takoj po objavi od strani veleklavničarjev, da se je skrčilo plače od dvanaest in pol do petnajst odstotkov in da se je uveljavilo splošno revizijo delavnih ur, tikajočo se 100.000, počenši s ponedeljkom, so načelniki Packing Workers Union odpotovali v Omaha na dva dni trajajočo konferenco glede korakov katere naj bi se podvzelo z ozirom na to. Nekateri unijski voditelji so pred odpotovanjem dolžili veleklavničarje, da hočejo dovesti do narodne stavke, kajti dva meseca trajajoče prekinjenje obratovanja v klavnicah bi jim omogočilo iznebiti se za visoke cene velikih zalog, katere so nakupili v skladiščih in katere so nakupili za najnižje cene v letih.

Dennis Lane, tajnik Amalgamated Meat Cutters and Butchers Workers Union je rekel, da bo konferenca pozvala veleklavničarje, naj predložijo revizije plač in delavnih ur arbitraciji ali razsodi, a veleklavničarji so izjavili, da o arbitraciji ne more biti govora in da bodo nove odredbe uveljavljene v ponedeljek "iz ekonomske potrebe".

Če bo konferenca v Omaha, katere se bo vdeležilo 400 unij, sklenila stavko, bo vprašanje hitro predloženo krajevnim unijam v glasovanje in stavka bi se pričela v pričetku naslednjega tedna.

Ena ovira proti temu pa obstaja v prevladujoči nezaposlenosti. Vspričo dejstva, da je toliko ljudi brez dela in da nezaposlenost raste, mesto da bi se manjšala, je vprašanje, če bo mogoče zmagati v tej stavki, več kot običajno dvomljivo. Razvencu pa zavzema unijske stališče, da bi bili veleklavničarji celo vesel, če bi mogli zapreti svoje naprave za mesec ali dva. Tri točke, ki bodo prišle do razprave v Omaha, je sestavil Mr. Lane na naslednji način:

1. — Veleklavničarji morajo upoštevati svetost arbitracijskega dogovora ter dovoliti, da ostane pravomočen do časa enega leta po proglasitvi miru.

2. — Če je skrčenje plač potrebno in pravično, naj se to ugotovi na konferenci ali potem razsodnikov.

3. — Temeljni osemurni delavnik je treba braniti do skrajnosti, kajti nudi dela več ljudem kot pa dolgi delavni dan ter nudi razven tega priliko za socialni, duševni in telesni razvoj, ki ustvarja boljše državljane.

Skrčenje plač, ki se bo tikalo vseh delov dežele, bo naslednje, soglasno z objavo veleklavničarjev:

— Skrčenje osemih centov na uro za navadno delo. Najmanjša plača v Chicagu znaša sedaj 53 centov na uro. Skrčenje na 45 centov pomenja nekako 15 odstotno skrčenje.

Skrčenje za dvanaest odstotkov in pol se tiče dela od kosa.

Nove plače na temelju skrčenja veljajo le za stare uslužbence, kajti novim in neizkušenim ljudem se bo plačevalo manj.

Štirideset-urno delo na teden bo se nadalje zadrževalo, a veleklavničarji hočejo odpraviti osem-urni delavnik ter ga nadomestiti z deset-urnim. Čas in pol naj bi se pričel po preteku desetih ur. — Klavničarji predlagajo vsled tega dejanske 54-urni delavni teden.

Argument klavničarjev se glasi, da posluje osemurni delavni dan ter zajamčeni 40-urni delavni teden na tak način, da morajo oni plačevati velike svote za ure, tekom katerih delavci niso dejanski zaposleni. To je pripisovati soglasno z njih izjavo omahljivemu trgu, številnim naročilom en dan ter pomanjkanju naročil drugi dan. Temu nasproti pa izjavljajo unije, da bi bilo za klavničarje lahko porazdeliti naročila na celi teden, tako da bi osemurni delavnik zadostoval.

Klavničarji skušajo sprejeti na delo nove ljudi ter jim plačujejo po 30 centov na uro, — je rekel Mr. Lane, predno je odpotoval v Omaha. — To je skrčenje za trindvajset centov na uro ali za 40 odstotkov. Klavničarji hočejo sprejeti na delo toliko novih ljudi za ta denar kot je le mogoče ter pognati stare uslužbence na cesto. Prejšnji uslužbenci bi dobili zopet delo, a na temelju nove plačilne lestvice.

Veleklavničarji so izdali obvestila, v katerih zagovarjajo svoj korak ter trdijo, da so njih stroški večji kot dobički in da ne morejo še nadalje vrstiti poslov, če ne skrčijo plač ter podaljšajo delavnega dne.

BIVŠI HUERTOV PRISTAŠ UBIT V MEXICO CITY.

El Paso, Texas, 9. marca. — V ponedeljek so našli v glavnem mestu Mehike umorjenega colonela Angela Gaxiola, glavnega klerka v mehiškem notranjem ministrstvu. Za časa Huertovega predsedništva je bil umorjeni šef generalnega štaba.

AMERIŠKE ČETE NE BODO KOLEKTIRALE NEMŠKEGA DAVKA.

Washington, D. C., 9. marca. — Ameriški vojniki oziroma častniki, ki se nahajajo v poreskemu ozemlju, ne bodo zaposleni kot kolektorji nemškega davka. Njihova edina naloga je, ohraniti mir v zasedenem ozemlju.

ZANESLJIVO IN HITRO

oskrbuje DENARNA ISPLAČILA v stari denovini in opravlja druge bančne posle

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York

Rojaki, poslužite se vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnim nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega zaklada.

Frank Sakser, predsednik.

Včeraj smo računali za pošiljavo jugoslovanskih kron po sledečih cenah:

300 kron \$2.35	5,000 kron \$37.25
400 kron \$3.10	10,000 kron \$74.00
500 kron \$3.65	50,000 kron \$365.00
1,000 kron \$7.50	100,000 kron \$720.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar doseže v roko.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

Letošnjo spomlad se bo vrnila torka med kanadskimi in ameriški-jadnicami. Sedaj imajo Združene države prvenstvo, kar pa ni Kanadi posebno po volji. Tekma se bo vrnila v aprilu. Ker hočejo Amerikanci ostati se zanaprej prvi, so začeli graditi 113 čevljev dolgo jadnico, ki bo baje v vseh ozihi popolna. Na sliki jo vidite napol dograjeno. Dovršena bo meseca aprila.

DRŽAVNI OROŽNIKI V DRŽ. NEW JERSEY

Zakonodaja je s sprejemom predloge naredila konec boju, ki je trajal skoro dvanaest let.

Trenton, N. J. 9. marca. — Zakonodaja je včeraj sprejela predlogo senatorja Case iz Somerset okraja, ki določa ustanovitev državnega orožništva ali konštaberjev, približno po načrtu orožništva v Pennsylvaniji. Za predlogo je bilo 37 glasov, proti njej pa 13.

Sprejem postav je napravil konec boju, ki je trajal nekako 12 let za uveljavljanje neke vrste policijske sile. Organizirano delo je živahno nasprotovalo taki odredbi, a njegovi voditelji niso bili v stanu dobiti zadosti glasov niti v poslanski zbornici, niti v senatu, da bi porazili predlogo.

Predloga določa dve četi orožnikov, kojih vsaki bi načeloval ravatelj, ki bi dobival po \$5000. na leto. Orožniki bodo dobivali po \$1200 na leto, ter bodo opremljeni s konji in motornimi kolesi. Za orožništvo je bila določena nadalje, da so morali ravatelj, kapetan in poročniki orožništva služiti v armadi Združenih držav najmanj dve leti in sicer v žinu, ki ne sme biti nižji od poročnika.

VPRASHANJE ZAPAD. OGRSEK.

Dunaj, Avstrija, 9. marca. — "Politische Korrespondenz" piše: Madžarski minister za zunanje posle dr. Gratz in avstrijski zvezni kancelar dr. Mayr sta imela davi pol drugo uro trajajočo porazgovor. Razmotrivala sta modalitete, s katerimi naj se vrše na željo entente med Avstrijo in Madžarsko nameravana prijateljska pogajanja glede različnega stališča obeh vlad zaradi določb mirovne pogodbe, ki se tičejo Zapadne Madžarske. Sklenilo se je, da se najprvo porazgovorita oba referenta; porazgovori se pričnu v kratkem na Dunaju. Ko bodo dovršena posvetovanja referentov, se bosta posvetovala madžarski zunanji minister dr. Gratz in zvezni kancelar dr. Mayr. Na obeh straneh obstaja dobra volja, da se pogajanja dovrše v kratkem času.

KAROLYI NIMA ZAVETIŠČA V AVSTRIJI

Dunaj, Avstrija, 9. marca. — Grof Mihael Karolyi, bivši predsednik madžarskega narodnega sveta, ki je bil izgnan iz Italije za siran svojega komunističnega delovanja, je dospel v Beljak. Avstrijske oblasti so odločile, da ne sme prebivati v Avstriji. Spravilo ga bodo do čehoslovanske meje, toda veliko vprašanje je, če ga bo čehoslovanska sprejela v svoje okrilje.

BELORUSI PROGLASILI SVOJO SAMOSTOJNOST

Sovjetni topovi obstreljujejo pri stanicih Kronstadt. — Boljševiške čete napredujejo.

Varšava, Poljska, 9. marca. — Iz Minska poročajo, da so Belorusi proglasili svojo neodvisnost od boljševiške Rusije.

Boljševiška vlada je poslala tja veliko število svojih čet s poveljem, naj zatro ustajo, toda vojniki so se pridružili ustašem, ne da bi oddali kak strel.

Belorusi nameravajo sklicati ustavotvorno skupščino v Vitebsku začetkom maja.

Kodanj, Dansko, 9. marca. — Poročila o položaju v Rusiji si v vseh ozihih jako nasprotujejo. Najnovejše vesti iz Helsingforsa pravijo, da se je boljševikom znova posrečilo zavzeti trdnjavo Krasno Korko. Boljševiška artilerija uspešno obstreljuje Kronstadt.

Včeraj je bilo rečeno, da je Petrograd v ustaških rokah, dočim se danes poroča, da so bili ustaši prisiljeni umakniti se v predmestja.

Promet s Sibirijo je prekinjen.

GRŠKA IN ENTENTA.

Pariz, Francija, 9. marca. — Grški ministrski predsednik Kalo-geropulos je v razgovoru z zastopnikom agenture Havas izrazil, da sta Francija in Anglija do brotnici Grške. Nadeja se, da bodo velesile Grški pustile zopet pridobljene pokrajine in da ne bodo posušale rekrutacij Turkov, ki so zaslužili svojo usodo. Kalogeropulos je nadalje izjavil, da ne more brez vojaške pomoči zaveznikov izvesti vsesrčno pogodbo in končati tragedijo na vzhodu.

ODGON RADIKALCEV.

Detroit, Mich., 9. marca. — 35 inozemcev, kojih deportacija radi radikalnega delovanja je bila odrejena, bo odšlo v nedeljo od tukaj v New York. Z Ellis Islanda bodo opotovali dne 19. marca in sicer s parnikom "Mongolia" ter v družbi drugih radikalcev, ki prihajajo iz različnih delov dežele in katere se je deportiralo.

Tukaj se je zahtevalo deportacijska povelja za številne nadaljne osebe, katere so tukaj aretirali pod obdolžbo, da so delili boljševiške propagandne spise.

NOVI SLUČAJI SPALNE BOLEZNI.

V New Yorku že ni konca spalne bolezni. Včeraj so izdili zdravniki pet novih slučajev. Trije bolniki so včeraj umrli.

FILIPINSKI GOVERNER SE JE POSLOVIL

Dejal je, da z obžalovanjem zapušča svoje mesto in da bo še nadalje delal za stvar Filipincev.

Manila, Filipini, 9. marca. — Na tisoče ljudi se je vdeležilo demonstrativne poslovitve od Francis Burton Harrisona, generalnega guvernerja Filipinov, ki je odpotoval proti New Yorku po osmih letih službovanja kot najvišji eksekutivni uradnik na otokih. Skoro vse organizacije v Manili so se vdeležile parade, ki se je vršila pred rezidenčno gubernersko hišo, odkoder se je pomikala proti poslanski zbornici, kjer so se vršili nagovori v angleškem in domačem filipinskem jeziku.

Zadnje uradno poročilo guvernerja Harrisona na filipinski narod se je glasila:

— Moje največje obžalovanje ko zapuščam mesto, je dejstvo, da ne bom še nadalje služil filipinskemu narodu kot javni službenik. Kjerkoli pa se bom mudil, bom storil vse, da pospešujem stvar Filipincev. Delal bom za njih svete ideale. Čutim najbolj globoko hvaležnost za velikodušnost in simpatije, s katerimi je narod teh otokov pomagal moji administraciji.

Bivši guverner je s svojo družino vred odpotoval proti New Yorku s parnikom Eastern Exporter in sicer preko Sueškega prekopu in Londona. Pred odpotovanjem se je vršil banket, katerega se je vdeležilo več tisoč ljudi iz vseh slojev.

MONOPOL NA KRUIH V ŠVICI.

Bern, Švica, 9. marca. — Vlada namerava staviti predlog, naj bi bilo monopolizirano vse žito, ki prihaja v deželo. Tozadevna postava je bila tekom vojne v veljavi, toda v omiljeni obliki.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GARIŠKO IN NOTRANJAKO.

Izvršujemo denarna isplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Gariškem in tudi na Notranjem, po ozemlju, ki je zasedeno po italjanski armadi.

Včeraj smo računali za pošiljavo italjanskih lir po sledečih cenah:

50 lir \$2.40
100 lir \$4.30
300 lir \$12.00
500 lir \$20.00
1000 lir \$39.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar doseže v roko.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York

NEMCI JAVKAJO IN STOKAJO

KANCELAR FEHRENBACH JE REKEL, DA NE MORE LONDONSKA KONFERENCA ZOPET SPRAVITI SVETA NA NOGE. METODE, KI SE JIH POSLUŽUJEJO ZAVEZNIKI, NE MOREJO POMAGATI EVROPI.

Berlin, Nemčija, 9. marca. — Proteste, katere je vložil pri najvišjem zavezniškem svetu dr. Walter Simons, načelnik nemške delegacije na konferenci v Londonu ter nemški minister za zunanje zadeve, je z velikim povdarkom odobril kancelar Fehrenbach, ki je imel govor v nemškem državnem zboru. Po objavi, da so bila londonska pogajanja prekinjena in da se nahajajo nemški delegati na povratnem potovanju v Berlin, je rekel kancelar med drugimi stvarmi tudi naslednje:

— Tega kršenja postave in pravice ni mogoče braniti z nikakimi jurističnimi razlogi. To kršenje je tembolj podlo, ker se obrača proti narodu, kateremu se je vzelo zadnje sredstvo za obrambo. Pogodbi so prepričali vlado o tem, da ne morejo metode, katere zasledujejo zavezniški, spraviti Evrope zopet na noge ali dovesti do uravnave vojnih vprašanj.

— V poteku londonske konference se je skliceval minister za zunanje zadeve, dr. Simons, na zgodovino, — je nadaljeval kancelar, ko je govoril o odgovornosti za vojno. — Mislim, da lahko izjavim, da je sodba zgodovine že pribita in sicer tako, da se mora izjaloviti vsak poskus, da se naprti Nemčiji odgovornost za izbruh vojne.

Dunaj, Avstrija, 9. marca. — Tukajšnji listi dajejo izraza svojemu sočutju do Nemčije z ozirom na razvoj, ki so bili posledica prekinjenja londonskih pogajanj. V splošnem se odobrava stališče Nemčije ter ponatiskuje izjave berlinskih listov.

Nene Freie Presse imenuje postopanje zaveznikov vojno sredi miru, dočim izjavljajo drugi listi, da bo v skorajšnjem zaveznikov v Nemčijo dovedlo do tega, da se bo nemški narod še tesneje zgnil skupaj.

Duesseldorf, Nemčija, 9. marca. — Zavezniški vojniki so hodili včeraj zvečer po mestu. V kolikor je znano sedaj, ni bilo zaznamovati nikakih posebnih dogodkov. Prebivalstvo se ne briga za navzočnost zavezniških vojakov.

Vsa gledišča so bila včeraj zaprta na povelje francoskega generala De Goutte-a, a on je obljubil, da bo to prepoved morda preklinal v par dneh.

Provincijalne oblasti so bile včeraj povabljen, naj stopijo v zvezo s poveljniki zavezniških čet in proglašeno je bil preki sod.

V ZEMLJI DOMAČI, DA TRUPO LEŽI...

V nedeljo bo dospel v newyorško pristanišče armadni transportni parnik "Somme", ter pripeljal seboj 519 trupel ameriških vojakov, ki so bili svoj čas člani 27. divizije. Ta divizija bo tudi preskrbela za častno stražo in spremstvo.

Angleži zapuščajo Mezopotamijo.

Winston Churchill je ukazal evakuacijo Mezopotamije po angleških četah. Te čete odhajajo v Indijo. — Torej se godi Angležem na dveh straneh slabost: V Mezopotamiji, kjer njihove čete ginejo v brezplodnih prabab z arabskimi rodovi; in v Indiji, kjer so zanesli izkoriščanci in teptanci plamen revolucije. Konec angleškega svetovnega imperija se hitro bliža.

BIVŠI NEMŠKI POSLANIK SE JE VRNIL V MEHIKO.

Berlin, Nemčija, 8. marca. — Henrik von Eckhardt, bivši nemški poslanik v Mehiki, se je vrnil na svoje staro mesto.

Zadnji čas je bil tukaj zaposlen v špansko-ameriškem oddelku za zunanje zadeve.

D'Annunzio ne bo miroval.

D'Annunzio, ki se nahaja sedaj ob Gardskem jezeru, je poslal svojim prijateljem brzojavko, v kateri pravi, da ne bo več dolgo miroval, temveč započne kmalu z novim podjetjem. — Škoda bi bilo, če bi se mislil D'Annunzio zares obestiti na balkonu reškega — Mestnega doma, kakor je bil takrat obljubil, ko se je pripravljval na svoj pohod!

AMERIŠKA CONA POD CENZURO.

Pariz, Francija, 9. marca. — Sem so dospela poročila, da je maršal Foch odredil cenzuro za vse brzojavke, ki prihajajo iz Porense. Francoske oblasti cenzurirajo tudi brzojavke, ki prihajajo iz onega ozemlja, katerega imajo zasedeno Amerikanci.

NOVI KARDINALI.

Rim, Italija, 9. marca. — V prvo vidno znamenje kardinalske časti, ki jim je bila podeljena dne 7. marca, je izročil papež Benedikt novim kardinalom rdeči barret. Najstarejši med njimi, ameriški nadškof Dougherty, se je zahvalil v imenu ostalih in govoril je tudi novi nemški kardinal Schulte. Jutri bo podeljen kardinalom rdeči klobuk.

DESET ODSOTKOV PRISE-LJENCEV OKUŽENIH.

Ko so včeraj zdravniki preiskali na Ellis Islandu petsto priseljencev, so izjavili, da jih je med njimi petdeset okuženih. V sebi imajo kali bodisi tifusa, bodisi drugih bolezni.

Parlament milijonarjev.

V francoskem parlamentu je 130 poslancev milijonarjev. Od teh poslancev ima 30 poslancev več kot 100 milijonov. Ali se more od teh ljudi pričakovati, da bodo kaj napravili za povzdigo delavca, za napredek in demokracijo?

V Islandiji ni — ledu.

Otok Islandija (po naše "dežela ledu") ima letos tako blago zimo, da je ostala brez leda. Velik del prebivalstva, ki se peča s prevažanjem tega naravnega "pridelka" je zaradi tega ostal brez zaslужka.

Važno za potnike.

Kdor želi v bližnji bodočnosti potovati v stari kraj, naj se obrne na nas, da mu pošljemo vsa navodila, kako je mogoče dobiti potni list.

Kdor že ima jugoslovanski ali ameriški potni list lahko potuje kadar hoče.

Kdor pa spada v zasedeno ozemlje, in želi potovati v staro domovino, mu še vedno lahko preskrbimo potni list, kadar pride v New York.

V vsakem oziru se obrnite na tvrdko: FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by

SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY

(a corporation)

FRANK BAKER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedeli in praznikih.

Za celo leto valja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
In Canada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

GLAS NARODA

(Voice of the People)

Issued every day except Sundays and Holidays.

Subscription yearly \$4.00

Advertisement on agreement

Dopisi brez podpisov in osebnosti se ne prištevajo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivalne naslani, da hitreje najdemo naslovnike.

GLAS NARODA

Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2878

Nasprotujoči si industrijski toki.

United States Steel Corporation kaže vsega odobravanja vrednosti znamenja napredka. Ta korporacija, ki obvladuje najbolj bistveno in temeljno industrijo v državi, je bila že dolgo časa skrajno zaostala v takih stvarih kot so delavne ure. Dvanajst-urni delavnik, sedem-dnevni delavni teden in dvajset-urni delavni dan pri izmenjavanju nočne na dnevno šifto, — vse to je bilo uveljavljeno pri izdelovanju jekla. Za to pa je bilo tudi najti gotov vzrok. Jeklarstvo je industrija, ki ne dovoljuje nikakega prekinjenja. Ognji velikih peči, ki pokrivajo železnarski okraj podnevi z oblaki dima in ki osvetljujejo ponoči pokrajino z ognjenimi stebri luči, morajo goriti neprestano. Kemije procesa ni mogoče prekiniti in tako se je razvil dosednji obžalovanja vredni sistem dela po jeklarnah.

Ta sistem dela pa ni bil potreben, čeprav je postal običajen. V tej državi se je že pred dolgim časom par voditeljev odpovedalo tej tradiciji. V drugih deželah pa je bil stari sistem zavržen skoro soglasno. Sedaj pa je tudi United States Steel Corporation prišla z uveljavljenjem izpremembe, kot je objavil predsednik Gary. Za enkrat sta bila izločena sedem-dnevni delavni teden in štirindvajset-urni delavnik enkrat v štirinajstih dneh. Sodnik Gary je namignil, da bo v teku enega meseca odpravljen tudi dvajset-urni delavni dan. Če se bo to obljubo izpolnilo bo napravila jeklarska korporacija velik korak naprej. Pokazala bo smer, kateri morajo slediti tudi druge industrije. Razvetege — in to je glavno, — pa bo dala več sto tisoč ljudem priliko, da žive kot človeška bitja, ne pa kot stroji in sužnji.

Ob istem času, ko se je objavilo napredki pri jeklarski korporaciji, je prišlo tudi poročilo, da je veleklavniška industrija skrčila plače svojim delavcem ter podaljšala delavni dan. Neprijetna stran cele zadeve je nadalje dejstvo, da so pred par dnevi veleklavničarji odklonili nadaljnjo službo sodnika Združenih držav, Alschulerja kot razsodnika v njih industriji. Sodnik je konservativen državljani in v teku zadnjih par let je imel nenavadno priliko spoznati vse realnosti v veleklavniški industriji. Odpor veleklavničarjev proti temu, da bi predložili svoje predloge razsodniku, je kaj slabo znamenje. — Znak nazadovanja, ne pa napredka, pa je podaljšanje delavnega dne od osmih na deset ur. Veleklavničarji izjavljajo, da hočejo ustvariti neke vrste uravnavni urad ter ga postaviti na mesto razsodišča, katerega se so odpovedali. Upati je, da bodo nudili nekaj, kar bo zadostilo upravičenim aspiracijam njih uslužbenec. Industrija ne bo namreč nikdar stabilizirana, dokler se bodo delodajalci posluževali na sebičen način vsake prilike, katero jim bo nudil delavski trg.

Razcep.

Prva internacionala je bila osnovana z geslom Marksov in Engelsov: Proletarci vseh dežel, zedinite se! Druga internacionala je celih petindvajset let uvaževala to geslo, pa se mu je izneverila početkom svetovne vojne, ko je prišla voditi nesocialistično politiko in s tem izžvala cepljenje mednarodnega proletarijata. A tretja internacionala je pa na svojem drugem kongresu sklenila geslo: Proletarci vseh dežel, razcepite se! Ruski sodniki, ki imajo v tretji internacionali prvo in odločevalno besedo, mislijo, da se izvede revolucija po vsem svetu po ruskem načinu, po istem načinu kakor so ruski boljševiki prišli do oblasti. A ker so bili boljševiki ekstremna delavska stranka, ki je nastala vsled razcepa ruskega socialističnega gibanja, je torej po njihovem mnenju potrebno, da se razcepijo vsa socialistična gibanja po svetu, in je potem pričakovati revolucijo in zmago najekstremnejšega dela odcepjene socialistične stranke. Na tak način mislijo ruski boljševiki in tretja internacionala, pride najprej do socialistične revolucije in da se obdrži boljševiška diktatura v Rusiji, ki je notranje ruske sile, ker manjka v Rusiji predpogoj za komunizem, ne morejo obdržati.

Kakor so ruski delavci v zmoti, da nastane revolucija po enem, ruskem načinu, tako so tudi v zmoti, da se z razcepljanjem socialističnih strank pospešuje prihod revolucije ter da se reši ruska revolucija. Mi, ki se zavedamo in cenimo veliki pomen ruske revolucije, ki je ugonobila ruski fevdalizem in carizem, moramo le obžalovati, da so se ruski junaški borei lotili cepljenja socialističnih strank po drugih deželah, ker s tem strahovito slabe in svojo pozicijo in pozicijo vsega mednarodnega proletarijata ter obstoj svetovne revolucije.

Da bi se izvedla revolucija po vseh deželah po ruskem vzoru, bi bili potrebni oni predpogoji, ki so bili v Rusiji pred boljševiško revolucijo. Toda kje so ti predpogoji? V kateri državi so danes take razmere, kakoršne so bile v Rusiji leta 1917? V nobeni! — Treba je samo pazno prebrati Trockijevo knjigo: Prihod boljševikov do oblasti, in iz nje se jasno razvidi, da je revolucionarno rusko delavno ljudstvo spravilo boljševike do oblasti ne zaradi diktature proletarijata, a še manj zaradi ureditve komunizma, marveč izključno zaradi miru in pa da dobe seljaki zemljo. Če bi bil takrat kdorkoli prišel k ruskim vojakom in kmetom s temi gesli, pa bi bili šli za njim. Boljševiška revolucija je torej bila v prvi vrsti mirovna (pacifična) revolucija in je šele potem nadaljevala naloge buržoazijske revolucije v prvi vrsti s tem, da je dala ogromni večini ruskega prebivalstva zemljo v zasebno last. Tak zgodovinski projekt se je izvedel na Angleškem v sedemnajstem, na Francoskem v osemnajstem in v Nemčiji v devetnajstem stoletju. Zaradi različnih razmer v posameznih deželah, zaradi različnih stopinj razvoja posameznih narodov, ima tudi socialistična revolucija različna pota in metode. Ko je danes Rusija zrela za buržoazno ekonomsko družbo, ni še Anglija, Nemčija, Francija, Italija, Amerika za socialistično. Toda proces dozorevanja se vrši v njih mnogo hitreje nego v Rusiji in v Aziji.

Kako netočna pa je zahteva tretje internacionala, ki hoče s cepljenjem proletarijata pospeševati revolucijo, dokazuje slabost proletarijata po vseh deželah, po katerih je proletarijat razcepljen.

V Nemčiji se vodi brezdomni boj med proletarijatom, proletarijat gubi pozicijo za pozicijo, a reakcija napreduje in pripravlja pot do povratka cesarja Viljema. V Franciji je razcep socialistov prav do bro došel zuruzniji in kar nenkrat je razpustila organizacija konfederacije dela. Nič drugačni niso rezultati po drugih deželah. Med cepljenjem in medsebojnim bojem proletarijata, pa se mednarodna reakcija pripravlja na vojno proti Rusiji in na obnovev monarhističnih vladavin v Evropi. To so neposredne posledice "revolucije" politike komunistične internacionala! Žalostno je, ker juraki revolucije pomagajo uničevati svoje lastno veliko delo!

Dopisi

Pittsburgh, Pa.

Ker imamo prisiljene počitnice, mi čas dopušča, da posvetim malo časa temu skromnemu dopisu. Tukaj v Pittsburghu je sedaj jako prijetno, ker imamo čist zrak, ki ga nismo že uživali več let. Ali se prijetnejše bi bilo, ako bi imel človek na razpolago kako finančno zavetišče. Ker pa tega ni, se mora človek zadovoljiti tudi s čistim zrakom, kakor je že običajno pri ubogem trpinu. Zatorej, ako je bil kateri namenjen obiskati naše mesto in se je bal, da bi si ne zamazal preveč svojo nedeljsko srajco ter se nasrkal okuženega zraka, naj sedaj porabi priliko in mu zagotovim, da bo nesel čisto srajco zopet nazaj kot jo je prinesel, ker ne bo imel prilike, da bi jo pomazal. Ali veselimo smo pa vseeno, ker se zamoremo na solnen greti in mu v obraz gledati. In za vse te dobrote se pa moramo zahvaliti tovarnarjem, ki so svoje delavnice preuredili tako, da se dim več ne vali iz njih. Zavoljo tega pa imamo tudi prisiljene počitnice.

Ker pa imamo dovolj časa, se je zavzelo slovensko pevsko društvo "Prešeren", da priredi zopet lepo predstavo, katerega mora vsakega navzočega do sra giniti. Igralo se bo "Martin Krpana". Vem, da je vsakemu Slovencu, ki je le količkaj v šolo hodil, to ime znano in tudi mislim, da je skoro vsak rojak bral povest "Martin Krpan". Da si pa malo bližje ogledamo to povest, kaj pomeni za slovenski narod, hočem tukaj na kratko pojasniti. Pisec, kateri je spisal to povest, je imel v svojih mislih slovenski narod. Ker si pa ni upal omeniti slovenski narod, si je za nadomestilo izbral ime Martin Krpan in za sovražnika slovenskega naroda pa ime Brdavs. Pod tem dvema imenoma se je opisalo težkoče slovenskega naroda. Povest nam dokazuje resnice, iz katere tudi razvidimo, da je slovenski narod nepremagljiv, ako bi le složen bil. Marsikatero gorje je že preстал in prenešel. Ni ga menda bilo naroda na svetu, ki bi moral toliko prestat, kot je moral naš slovenski narod. V ta dokaz imamo že veliko bridkih slučajev, kateri morajo biti znani vsakemu zavednemu Slovencu. Koliko je preстал pod Turki, Lahii in navsezadnje pod pokojno Avstrijo, katere je pri vsaki priložnosti pošiljala Slovence v klavnice z namenom, da uniči naš narod. Ali vse zaman, niso ga mogli uničiti in vselej je izšel kot zmagovalce kljub ogromnim ranam, ki jih je zadobil z izgrubo najboljših in najlepših moči. Najhušji udarec je pa moral prenesti v zadnji vojni, ko so ga pošiljali v klavnice na vse strani z namenom, da ga iztrebijo. Ali vse zaman, še je ostal, ni še uničen in tudi ne bo. Glava sovražnika je odletela in s tem je dobljena zmaga za razvoj in obstoj našega slavnega in junaškega slovenskega naroda. Sedaj je pa naša naloga, da si ogledamo pot in pripravimo vse potrebno za svoj razvoj in obstoj. V doseg tega cilja je nam treba sloge, edinstva in pravega premisleka. Ako bomo složni in edini bodisi v ti ali oni stvari, bomo vse dosegli in ne bo pod solncev sile, ki bi zamogla naš narod premagati.

Predstava "Martin Krpana", katero priredi društvo "Prešeren", bo odprla vsakemu oču. Zato je dolžnost vsakega slovenskega rojaka in rojakinje v Pittsburghu in okolici, da poseti to predstavo, ki se bo vršila v K. S. Domu na Butler in 57. cesti dne 19. marca. Začetek igre točno ob 8. uri zvečer. Ker je 19. marca tudi praznik kranjskega deželne patrona sv. Jožefa, zato pride vsi, posebno pa Jožeti in Jožefe, da se boste na svoj imendan dobro zabavali. Na veselo svdjenje 19. marca v K. S. Domu!

Ivan Varoga.

Johnstown, Pa.

Ker že ni bilo precej časa nobena dopisa iz naselbine Moxham, sem se namenil napisati par vrstic. Z delom gre tukaj jako slabo. Premogorovi skoro čisto počivajo in kateri še nekoliko obratujejo, delajo samo dva ali tri dni na teden. Za živeti je premalo, za poginiti pa preveč. Ako je kdo izmed rojakov namenjen sem priti za delom, mu svetujem, da malo počaka, dokler se stvar ne obrne na bolje. Zdaj še ni nobenega znamenja, da bi šlo na bolje, ampak vsa znamenja kažejo, da bo še slabše.

Kar se tiče tovarn, tudi ni dosti bolje. Nekaj tovarn obratuje še vsak dan. Toda ti naši priganjaci že toliko pazijo, da ne moremo zaslužiti toliko, da bi nam kaj ostajalo. Je le toliko, da se preživimo. Zdaj imamo tiste dobre čase, ki so jih nam obetali po vojni. Letosnjo zimo so znali naši samei tudi porabiti svoj prosti čas, ki jim je preostajal, za žentev. Mnogo jih je sprejelo zakonski stan, zato smo imeli tudi dosti ženitovanj in zabave nam ni manjkalo. Želim vsem obilo sreče v novem stanu.

Naš Slov. Delavski Dom dobro napreduje. Zadnje leto smo priredili precej veselice, ki so se prav dobro obnesle, kar je nam veliko pomagalo, da smo bili kos ogromnim stroškom pri našem Domu. Opaziti je, da so se začeli jako zanimati naši člani in članice za dramatične predstave, ker je to edina zabava, kar nam še preostaja. Želim, da bi šlo vedno tako naprej, ker to nas bo privedlo do cilja.

Zdaj bomo zopet igrali in sicer burko s petjem v dveh dejanjih "Kmet Herod ali gorje mu, ki pride dijakom v roke". Igra se bo igrala v soboto 2. aprila v Sl. Del. Domu na Moxham. Ker bo igra jako zabavna in smešna, kakoršne še ni bilo na Moxhamu, vljudo vabim vse rojake in rojakinje iz Johnstowna in okolice. Po igri bo ples in druge zabave; vse bo dobro urejeno kot vselej. Na veselo svdjenje 2. aprila!

Odpotoval je v staro domovino obče znani rojak Frank Nahtigal. Vzroka odpotovanja ne vem. Ker je bil zadnje čase zelo marljiv pri Slov. Delavskem Domu, ga bomo zelo pogrešali v marsičem. Želim mu obilo sreče in zdravlja v ljubelem rojstnem kraju.

Pozdravljam vse rojake in rojakinje širom Amerike.

Anton Dimic.

Gairbrook, Pa.

Z delom se ne moremo dosti hvaliti, ker je kot povsod po Zdr. državah. Na društvenem polju pa še dobro napredujemo. Ravno ta mesec smo ustanovili novo društvo ter ga priklopili k Zapadni Slovanski Zvezi. Ime društva je "Venček Vojlice". Torej, rojaki in rojakinje, kateri niste še pri nobeni podporni enoti ali zvezi, sedaj imate priliko, da pristopite k enemu ali drugemu društvu, ker sedaj je namreč prosta vstopnina do prvega julija. Torej, rojaki, porabite priliko sedaj, ko je čas za to.

Joe Vidmar, ustanovitelj.

Girard, Ohio.

Delavski položaj je jako klavrn. Vse jeklarske naprave v okolici so počivale, tako da je bila brezposelnost velika. Sedaj so nekatere družbe zopet pričele kuriti, ali to je še vse premalo, ker se je zaposlilo samo okoli 5 odstotkov delavcev. Tukajšnji listi (seveda kompanijski) pišejo, kako se bo pričelo delati, toda, kot kaže, ostane samo pri besedah.

Akoravno so slabi časi, pevski klub sicer lepo napreduje. Sklenili smo prirediti veselico v soboto 2. aprila v Slov. Domu. Čisti dobicek je namenjen za pokritje stroškov. Zato vabimo vse rojake in rojakinje, da bi prisločili na pomoč temu našem kulturnemu klubu. Ne bo sicer javnega nastopa, ampak samo mala zabava.

Peter Zgaga

Jako značilna je naslednja stvar: Kakorhitro so zavezniki v kakem velikem škripecu, se začno blesteti po vsem kapitalističnem časopisju debele vesti, da je Lenin umorjen, da je Trocki pobegnil na Krim ter da so sovjetni vladi minute natančno preštete.

Kaj je mačka s svojimi devetimi življenji proti Leninu? Kolikokrat je bil že ta nesrečni človek ubit, kolikokrat razmesarjen in kolikokrat pokopan?

Kolikokrat je bil že strmoglavljen sovjetni sistem? Če bi človek imel toliko dolarjev v žepu, bi lahko par tednov brezskrbno brez dela živel.

Zavezniki so rekli Nemčiji: Daj nam toliko zlata, kolikor ga ne premore svet. In res, če bi vsi ljudje zložili na kup svoje zlate ure in veržice, vse banke svoje cekine, vse ženske svoje prstane in če bi si vsi poruvali svoje umetne zlate zobe, bi se zdavnaj ne bilo tega zlata toliko kot ga zahtevajo zavezniki, prvni vrsti Francozi, od Nemcev.

Nemčiji preostajata dve poti. Ali pustiti zaveznike v svojo deželo, da jo bodo podjarmili, ali se pa zvezati z Rusijo.

Potapljaajoči človek, se v skrajnem slučaju tudi bočeje žice oprime, samo, da se reši, pa magari, da si tudi roko razmesari.

In zavezniki to prokleto dobro vedo. Zato ta poročila, zato te nove Trockijeve in Leninove smrti, zato to ponovno uničenje sovjetne vlade.

Boljševizem nima korenin — pravi.

O, ima jih, strašne so in močene. Iz krvi, ponedotnem prelite izhajajo, iz zatiranja in trpljenja.

In če ima takle cvet par rdečih madežev na sebi, je čisto umevno in naravno.

Iz takih korenin ne more paguati snežnobela lilija.

Pivovarne bodo začele variti petprocentno pivo. Soglasno s sklepom najvišjega sodišča, je petprocentno pivo dovoljeno za bolnike. In bolniki ga dobe le s pomočjo zdravnikovega recepta. Po moji skromni pameti, pa morda zdrav človek veliko lažje prenese dobro pijačo kot pa bolnik.

Kritik naj stoji pred paradizem umetnosti kot arhangelj z zračnim mečem, ne pa kot portir.

V hišo pride zdravnik, preišče bolnico ter pravi mlademu fantu: — Teči, kolikor hitro moreš v tovarno ter povej očetu, da je škorklja prišla.

Ah, gospod zdravnik — odvrne fant — moj oče ne verjame več v škorklje.

Kapital je denar, katerega ima kdo drugi.

Kjer ima ljubezen svoje meje, se začne sovražstvo.

Nič ni v življenju težje nositi kot prazno možno.

Ljubezen je slepa, pa nikdar ne vpraša za pot.

Zadnji teden je izpregovoril Skaza v slovenski cerkvi naslednje besede:

— Če ima kdo sina, ki hoče biti duhovnik, naj pride k meni in jaz mu bom pomagal.

Pred letom je hotel neki oče prefrigati svojega sina v frančiškana. Šel je k Skazi ter ga prosil za pomoč.

Skaza mu je pa odvrnil: — Plačajte dvestopetdeset dolarjev na leto. Če tega ne morete plačati, potem nima vaš sin poklica za duhovniški stan.

kar bi nam omogočilo olajšati veliko breme, ki ga moramo prenašati. Rojaki, ne pozabite na zabaven večer našega pevskega kluba! Naš klub bo izvršno izveč ban, zato vam bo napravil vse ure na vaših prireditvah. Podpirajte nas!

LUCKY STRIKE cigarette

It's toasted

Vsi, katerih veseli petje, vstopite v naš klub, ni še nič prepozno.

Delničarji Slov. Doma, vdeležite se redne seje dne 27. marca, ker je na dnevnem redu več zelo važnih točk glede trgovskih sob. Pridite vsi!

Vsem čitateljem želim veselo velikonočne praznike in debele pirhe.

Frank Kramer,
1022 N. State St., Girard, Ohio.

Iz Slovenije

Gozdni požar na Šmarni gori.

Nek zimski turist piše: V nedeljo 23. januarja zvečer je nastal gozdni požar na drugem, neobljudenem vrhu Šmarne gore, imenovanem tudi Grmada, ki je povzročil velikansko škodo. "Vzrok je neznan", sem čital v nekem dnevniku. Zame ni prav nobene, ga dvoma — za domačine pa še manj, da so zanetili ogenj takozvani talni-turisti ali tudi turisti, katerih zadnje čase tudi pozimi kar vse mrgoli na Šmarni gori, na Katarini itd. Nobeden, še tako neznan vrh ni več varen pred toje. V noči od 22. na 23. jan. so gozdnarji. Dovolite, da vam opišem svoje doživljaje baš na Grmadi, ki sem jo po dolgem presledku obiskal teden dni popreje, v nedeljo 16. jan. Moram vam reči, da kraja, ki mi je tako znan, kakor ljubljanski grad, skoraj ni sem spoznal. Najraje bi bil jokati. Prejšnja kozja stezica, ki pelje od sedla do vrha, je razširjena na praveč pot, na obeh njenih straneh so napravljene varjante; drevje je bilo polomljeno; telohovo zeleno perje izruvano iz zemlje in pometano po tleh; povsod vse polno nastitih in nemastnih papirjev ter črepij, odpadkov cigare in vžgalice. Na par mestih je bila celo trava že ožgana. Že od daleč mi je donel na ušesa neznanjski vrišč, vpitje in evljenje. Dospelvi na vrh, sem videl večjo družbo mladih ljudi obojega spola, ki so tam uganjali svoje burke in kadili, ženske se vdeležile. O kakem uživanju razgleda, narave, toplega sonca ni bilo govora. Odkuril sem jo tako hitro, kakor sem prišel. Prav nobenega dvoma ni, da je bila tudi usodepolno nedeljo 23. jan. kaka taka kadeča družba ali pa tudi več družb v presledkih na tem vrhu ter je z nepazljivo proč vrženimi vžgalicami ali cigaretami zanetila požar. — Sedaj pa vprašam: Ali so to turisti? Ne in sicer ne! To je nekulturi, neolikačnost, to je omalovaževanje tuje lastnine. Turisti vendar ne smejo pozabiti, da so v gorah gostje in da imajo poleg pravice, hoditi po potih, tudi dolžnosti. Teh se pa ravno elementi, ki so se vrinili dandanes v turisticke pravne nišave, zavedajo. Vedejo se pri tem divjaško in prostaka, baš na oni način, ki ga domačini-deželani tako skrajno sovražijo. Tako kažejo svojo mestno vzgojo od najslabše strani. Ali se je potem čuditi, da pri nas kmetje turistov vobče ne marajo in da ni mogoče doseči med njimi in mestnimi turisti o nekega patrijarhalnega zaupanja, ki vlada n. pr. na Tirolskem. Pravi turist ljubi gore, naravo zaradi nje same; pravi turist svoje vzgoje, svoje naobrazbe pred turo ne pušča doma in je ne zamenjuje s surovostjo in nevljudnostjo. Pravi turist spoštuje naravo, jo ljubi in jo povesod, kjer le more, ohranjuje. Zdi se mi potrebno, da bi početje takih gotovih ljudi, ki si ne dajejo ime turistov, obdilo

V staro domovino

S posredovanjem tvrdke Frank Sakser so odpotovali sledeči rojaki v staro domovino:

S parnikom Rotterdam
dne 5. marca:

Janez Wigmuth iz Butte, Mont., v Kranj.
Vincenc Golob iz Bear Creek, Mont., v Celje.
Josip Iskra iz Arroyo, Pa., v Hlirsko Bistrieo.
Frank Filak iz Youngstown, O., v Podzemelj.
Martin Kežar iz Cheat Bridge, W. Va., na Bled.
Frank Kraševic iz Sunnyside, Utah, na Vrhniko.
Vincenc Grgetič iz Cleveland, Ohio, v Krško.
Frank Lipovec iz Barberton, O., v Babno polje.
Anton Rupert iz Farrell, Pa., v Iško vas.
Andrej Majnerič iz Sunnyside, Utah, v Delnice.
Anton Tomac iz Onburg, Utah, v Delnice.
Andrej Podboj iz Johnstown, Pa., v Postojno.
Valentin Lipovec iz Helvetia, W. Va., v Bobno polje.
Anton Porok, iz Red Star, W. Va., v Loč.
Anton Janež iz Arroyo, Pa., v Prezid.
Stefan Mahnar iz Kirbyville, Texas, v Plešee.
Anton Merle iz Kirbyville, Texas, v Delnice.

tudi naše Slovensko planinsko društvo in naj si bodo lagari dotičniki tudi njegovi člani.

Poškodbe v Ljubljani.

Peter Stepančič, skladišni delavec na drž. kolodvoru, si je zlovnili desno roko v zapustju. — V tovarni Tonies se je Vidko Hafner vsekval v levo koleno. Rana se je nevarno inficirala.

Bogekrunstvo v Črnomlju.

Nasproti hotelu pri Lacknerju stoji kapelica s kipom Matere Božne. V noči od 22. na 23. jan. so neznani hudobneži ta kip vzeli iz kapelice ter ga odnesli okrog 500 metrov daleč ter postavili na stopnjice gostilne Majerle. Vsled tega dejanja vlada v Črnomlju veliko ogorčenje. Govori se, da so krivecem že na sledu. Mogoče je, da se bodo pri tej priliki zasledili tudi suroveži, ki so v Metliki pred Božičem poškodovali nagrobne spomenike. Kip M. B. je nepoškodovan in so ga zopet postavili na prejšnje mesto.

BOLGARSKI KRVNI ČAJ pomaga bolnim.

Zdravniki in lekarnarji priporočajo slavni krvni čaj, da jim održi čist želodec, jetra, ledice in kri.

Ne kupujte ponaredb.

Nevarno je za vaše zdravje kupovati ceneja ponarejena zdravila. Bolgarski Krvni Čaj je prestal preiskušnja dvajsetih let.

Vzemite ga vrelega, da odpravite prehlad ter da se zaščitite pred influenco ter pljučnico. Bolgarski Krvni Čaj prodajajo lekarnarji vsepovsod ali se pa pošlje, poština plačana in zavarovano, velik družinski zaloz za \$1.25, ali 3 zalozje za \$3.15 ali 6 zalozjev za \$5.25. Naslov:

H. H. von SCHLICK, President, Marvel Products Co., 9 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

636 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik. Specializiran v Pittsburghu, ki ima 24-letno prakso v zdravstvu vseh moških bolnikov.

Zastrupljen je, prof. sovitem 606, ki ga je izumel C. prof. Elich. Če imate mogoče ali mehurčke po telesu, v urli, izpadanje las, bolečina v hrbtu, pridite in izčistite vam bota kri. Ne čakajte, ker ta bolezen nalez.

Vse muške bolniki zdravim po o-krajski metodi. Kakor hitro opazite da vam preneha izsajev, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil.

Hyroselo ali vodno kilo zdravim v 36. urah in sicer brez operacije. Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri puščanju vode, zdravim s gotovostjo.

Revmatizem, tiganje, bolečina o-telidna, artritisa, skrofula in druge kostne bolezni, ki nastanejo vsled nečistote krvi, zdravim v kratkem času in ni potrebno izdati.

Nekateri drugi zdravili rabijo to-mače, in vsa razumejo. Jas mam že 35 starost, zato vam lahko zdravim, kar vsi razumejo. Uradne ure: ob delavskih od 8. do 6. in nedelja od 9. do 5.

GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

VSTANOVLJENA LETA 1908.

SLAVNI URAD ELY, MINN.

INKORPORIRANA LETA 1908.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICE, Ely, Minn.
Blagajnik neplaćan: JOHN MOVERN, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. P. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
MAX KERŽIŠNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.
MOHOR MLADIĆ, 2003 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK ŠKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Poradni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravniški odbor:
VALENTIN PIRC, 319 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMEK, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARIC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasil: "GLAS NARODA".

Vse stvari, tikačje se uradnih zadev kakor tudi denarne poštillatvo naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišnički sprave naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovonom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Iz urada glavnega tajnika J. S. K. J.

Naše organizirano gibanje.

Odkar smo pričeli poslovati po novih pravilih, se je razvila splošna agitacija za pridobivanje novih članov(ice) v Jednoto. Imenovanih je bilo veliko organizatorjev in večina se jih je poprijela dela z vso energijo. Nekateri so zelo uspešni, nekateri niso. Pri tem moramo jemati v oziir tudi razmere vsled katerih ni nekaterim organizatorjem mogoče pri najboljši volji veliko doseči. Toda, dobro voljo imajo vsi in to pomenja veliko. — Pred nekaj dnevi sem prejel pismo od enega izmed naših neumornih organizatorjev, v katerem mi stavi vprašanje: "Prosim pojasnite mi, če kaj bolje napreduje Jednota, odkar ima organizatorjev?" Ker je mogoče še več članov(ice) in organizatorjev, ki bi radi čitali odgovor dotičnega brata organizatorja, moram odgovoriti na to vprašanje v Glasilu.

Napredek preteklih dveh mesecev je jako poveljen. Do konca februarja je pristopilo okrog 250 novih članov(ice), tako da sedaj Jednota šteje nad osem tisoč članov in članice odraslega oddelka, poleg tega pa šteje tudi naš Mladinski oddelak nad tri tisoč in tristo otrok. Oba oddelka izvrstno napreduje. Če bo šlo tako lepo naprej, bo Jednota zaznamovala že lep napredek ob zaključku prvega pol leta poslovanja. Napredovanje ne bo samo v članstvu, tudi blagajna bo očitno naraščala. Ta pričetek jasno kaže, da smo močno potrebovali organizatorjev. Poprej se je vsak na drugega zanašal da bo agitiral, sedaj pa vsak rad pomaga organizatorju. Priznati moramo, da njih pot ni posuta s cvetjem ter da je to delo v zvezi s težkimi. To pričetno delo organizatorjev se mora kar neprenehoma naprej nadaljevati, mi nimamo kampanje samo za določen čas.

Začetkom meseca aprila se bo nakazalo prvo trimestno provizijo organizatorjem.

Cenjeni bratje organizatorji in sestre organizatorice! Nadaljujte neomajano z vašim započetim delom, skušajte biti med prvimi. Sicer ni pri naši organizaciji nobene tekme, organizatorji so opravičeni po \$2.00 provizije od vsakega člana(ice), ki ga pridobijo Jednoti. To je le malenkostna odškodnina za njih trud, delo ki ga vršijo, je pa koristno za vse članstvo. Agitirati za J. S. K. J. ni več posebna težkoba. Vsak kdor se seznani s pravili naše Jednote rad postane naš član. Stopimo vsi v agitatorične vrste in pomagajmo našim organizatorjem pri njih plemenitem delu. S tem bomo koristili sami sebi in onim ki se bodo zavarovali pri tej organizaciji. Nikjer niso toliko vpoštene želje članstva kakor pri naši Jednoti. Pravice katere so članstvu zagotovljene v pravilih, se nikdar ne kratijo. Tudi glede varnosti je naša organizacija med prvimi, posebno odkar smo prišli do solventnosti. Nikakor ni moj namen prepričati Jednote preveč slave, članstvo jo pozna po njenih delih. Potrebno pa je seznaniti o tem tudi nečlane, da jih čimprej dobimo v svojo sredo.

Naprej! Na delo bratje in sestre za večjo in popolnejšo bratsko organizacijo J. S. K. J.!

Joseph Pishler, gl. tajnik.

Iz urada vrhovnega zdravnika J. S. K. J.

"Kontraktni zdravnik".

Mnogo mojih pacientov iz različnih premogarskih okrajev prihaja v moj urad in tu mi pripovedujejo naslednje zgodbe:

— Kakršnakoli naj bo moja bolezen, zdravnik mi predpiše ali da pilule. Ako imam glavobol, dobim pilule. Če imam zlomljeno nogo, dobim pilule. Ako boleham na pneumoniji, zopet pilule. Izkratka: pilule so zdravilo proti vsaki bolezni. Končno pa se pričene dozdevati pacientu vse to preneumno ter noče zauživati predpisanih pilul, ker pride do prepričanja, da se z zdravljenjem njegove bolezni ne postopa tako, kakor bi bilo želeli po zadnjih zdravniških metodah.

Zakaj predpisujejo taki "kontraktni" zdravniki pilule skoro proti vsaki bolezni? Vzrok je naslednji: Prvič je za zdravnike mnogo bolj komodno, ako predpisujejo pilule, kot pa umivati steklenice ter mešati zdravila. Ako zdravnik ne pozna natančno doz različnih zdravil, da enostavno pilule, kajti prepričan je, da te ne vsebujejo več gotovih količin kot bi morale vsebovati. Z drugimi besedami povedano, zdravnik je prepričan, da pilule ne morejo bolniku škodovati. On ve, da škodovati ne morejo, hasnijo pa kljub temu lahko. Cetovala zdravila imajo specialiteto v takih pilulah. Kontraktnim zdravnikom velja naravnost za pravilo, da kupijo na tisoče takih pilul, ker te se ceneje ter imajo še to prednost, da je v njih več dobička. Zdravniki so si gotovi svojih mesečnih čekov. Čim manj dajo za zdravila, tem več dobička ostane njim. To so torej razlogi, da dobite pilule skoro proti vsem boleznim. Toda razumevajte me pravi Niso

vsji kontraktni zdravniki taki kakor ti, pravkar opisani. Ne! Mnogo jih je tudi, ki predpišejo natančno to, kar vi potrebujete. Jaz vem, kajti sam sem že bil, seveda v svojih prvih letih, tak kontraktni zdravnik. Opuštil pa sem to, kajti izprevidel sem, da če sem hotel to ali ono zdravilo, tudi če je stalo nekaj več, ga ni bilo na trgu, nakar sem moral predpisati druga zdravila.

Razmotrivajte o tej točki z vašega lastnega stališča. Če greste za denarjem, boste gledali za vsak cent. Dali boste vedno zdravilo, ki bo pustilo vam največ dobička, tako da nima kontraktni doktor ničesar izgubiti. Njegova plača je gotova.

Naj še enkrat povdarim, da je tudi mnogo zdravnikov, ki so v resnici poštenji, mnogo jih je pa tudi, ki niso. Zdravje je nekaj, kar je več vredno kot denar. Ako imate zdravje, imate vse. Ko enkrat izgubite zdravje, ste izgubili vse, kar je na svetu nekaj vredno. Denar ni nikako bogastvo, ako se ne morete veseliti zdravja, da bi denar lahko zapravljali, kakor bi si želeli.

Mnogo onih, ki imajo tozadevne izkušnje, je izprevidelo, da se taki "quack doktorji" ali takozvani specialisti, poslužujejo enakih metod. Najprvo vam dajo rdeče pilule, potem za izpremembo nekoliko belih, pri tretjem obisku vam dajo zopet pilule ali tablete kake druge barve. Oni igrajo namreč igro za denar, da ga nagrabijo, čim več mogoče. Oni si žele hitro narediti denar, ker vedo, da igrajo igro, ki bo kmalu doigrana, namreč takoj, čim se bodo hoteli njihovi pacienti zopet lotiti svojega navadnega posla. Seveda, to pa izprevidite šele tedaj, ko je že šel vaš denar k vragu. Stara prislovica, da vsaka šola nekaj velja, je resnična in pametna.

Samohvala se po blatu valja, — pravimo Slovenci, in tudi to je v tem slučaju na mestu. Cele strani oglasov in anone vam pove, kakšna čuda so zmogli storiti taki zdravniki. Vsi ti oglasi zvane kot čudeži, toda faktov in dokazov — manjka. Boj se zdravnika, ki ima svojo sliko v časopisu, ki objavlja vse mogoče, toda ne stori ničesar! Najnavadnejše žrtve teh takozvanih specializistov so navadno ljudje, ki bolehamo na veneričnih ali spolnih boleznih. "Specialisti" jim jamčejo okrevanje ter popolno ozdravljenje. Zakaj? Zato, ker vedo, da bolniki, trpe na takih boleznih, nočejo, da bi se o njihovi radlogah izvedelo. Toda če bi šli ti nesrečneži pred sodišče, bi se tam preiskalo njihove bolečine in ljudje bi kmalu vedeli, kako in kaj. Temu je tudi pripisovati, da taki ljudje, mesto da bi mazače tožili, molče, zadovoljni, da svet ne izve o njihovi bolezni.

Dr. Joseph Grahek, vrhovni zdravnik J. S. K. J.

Naprej po začrtani poti.

Glavni odbor oziroma glavni tajnik J. S. K. J. je naklonil uredniku Glasila prijetno dolžnost, da napiše za vsako številko Glasila uredniški članek, ki naj se bavi s splošnimi jednotnimi zadevami.

Ti članki ne bodo strokovnjaški. Strokovnjakov je namreč v vodstvu dovolj.

Poglavitna dva sta glavni tajnik, ki skrbi, da je vsakemu vse pošteno izplačano, in vrhovni zdravnik, ki sprejema sposobne v Jednoto ter s svojimi naravnost klasičnimi nasveti veliko pripomore, da ni potreba glavnemu tajniku oziroma glavnemu blagajniku izstavljati preveč nakaznic za smrtine.

Če bo tvoril torej urednik Glasila tretjega v odgovorni trojici, bo to dobro za Jednoto in za članstvo.

Prejšnje leto se je vršila konvencija J. S. K. J. Vršila se je brez hruma in šuma. Kajti kdor dela dobro za svojega brata, ni treba, da bi trobil nookoli, in delegatje so se zavedali te svoje dolžnosti ter so delali v tem zmislu in namenu.

Z uspehi konvencije je vse članstvo zadovoljno. Dobi se sempatam sicer kak "kikar", ki je "kikar" po poklicu in mu ne da žilica miru, da bi ne ugovarjal. To je navsezadnje dobro. Brez opozicije bi nastalo mrtvilo, in iz mrtvila se ne more ničesar živga roditi. Vsak pameten nasvet se bo vpošteval. O nespametnih nasvetih in predlogih se pa ne bo razpravljalo ter izgubljalo po nepotrebnem besed.

Do lanskega leta je ležala črna mora na naši Jednoti. Črna mora v obliki nesolventnosti. Sedaj smo se je pa iznebili. Prisijalo nam je solnce solventnosti. Gorkota te baže je absolutna in življenska potreba vsake podporne organizacije.

Upamo, da je tudi z Glasilom zadovoljna večina članstva. Vsi do zadnjega, sicer niso zadovoljni, toda vsem niti Bog ne more ustreči. Kdor pa pazno čita Glasilo ter zna pri tem tudi trezno misliti, mora nehoti postati prvobojnik Jednotinih naprednih idej.

Stroške Glasila trpi strokovni sklad J. S. K. J. Članom torej ni treba vsakega pol leta odrajtovati tistih centov ter imeti sitnosti, če bi jih ne odrajtali.

Nihče pa ni popolen, in pri takem stroju kot je uprava J. S. K. J. ter uprava Glasila, lahko tudi včasih zastane kako kolesce. In posledica tega je, da član Glasila ne dobi. Temu se pa lahko odpravimo in kolesce je lahko spravili v pravi tir. Član naj takoj sporoči svojemu tajniku, tajnik pa glavnemu tajniku. Posledica bo čisto enostavna: Glasilo, tiskano prihodnjega četrtka, bo dobil točno v svoje roke.

Obenem je pa ta kombinacija tudi naročnikom za dnevnik "Glas Naroda" jako ugodna, ker dobe dnevnik za pet dolarjev letno, namesto kot drugi, za šest.

Kot že rečeno, je zadnja konvencija dobro začrtala svojo pot. Le tako naprej, pa bo uspeh zagotovljen.

Prihodnjic bom nekoliko izpregovoril o združitvi slovenskih organizacij.

Urednik.

IMENA IN NASLOVI KRAJEVNIH ORGANIZATORJEV.

Prva številka znači številko društva, potem je ime in naslov.

1. Joseph A. Mertel, Box 278, Ely, Minn.
2. Frank Erethull, Jr., Box 271, Ely, Minn.
3. John Demshar, Box 237, Burdine, Pa.
4. John Dragovan, Box 663, Soudan, Minn.
5. Matt Ostanek, 1637 E. 29th St. Lorain, O.
6. John D. Zmich, 4098 E. Cone St. Calumet, Mich.
7. Michael Mravenec, 1454 So. 17th St. Omaha, Neb.
8. Vincenc Arh, 1 Rickenbach St. N. S. Pittsburgh, Pa.
9. Frank Zabkar, Box 104, Hostettar, Pa.
10. Michael Nemanich, Box 157, Crockett, Cal.
11. Philip Sterle, 738 Moffat Ave., Pueblo, Colo.
12. Louis Taucher, Box 835, Rock Springs, Wyo.
13. John Kume, 1735 E. 33rd St. Lorain, O.
14. Louis Vesel, Box 592, Gilbert, Minn.
15. Joseph Shray, 4732 Sherman St. Denver, Colo.

22. Anthony Motz, 9641 Ave. M. So. Chicago, Ill.
23. Louis Govze, 613 Adams Ave. Eveleth, Minn.
24. Joseph Pogačar, 5307 Berlin Ave., Pittsburgh, Pa.
25. Z. A. Arko, Box 172, Diamondville, Wyo.
26. John Jamšek, Box 126, Sublet, Wyo.
27. Louis Tolar, Box 242, Imperial, Pa.
28. Frank Pucelj, 223 W. Poplar St. Chisholm, Minn.
29. Martin Hudale, 1615 Ridge Ave., N., Braddock, Pa.
30. G. J. Porenta, Box 176, Black Diamond, Wash.
31. Frank Schiffrar, Box 122, Unity, Pa.
32. Andrew Malovrh, Box 151, Lloydell, Pa.
33. John Brezovec, Box 126, Conemaugh, Pa.
34. Frank Zorich, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.
35. Ivan Culig, 1217 Abriendo Ave., Pueblo, Colo.
36. Anton Cop, Box 440, Roslyn, Wash.
37. Anton Kosoglav, Box 144, Claridge, Pa.
38. Anton Brelich, 477 E. Martin St. East Palestine, O.
39. Pribož Knafelc, 1102 Bohmen Ave., Pueblo, Colo.
40. Frank Perceh, Box 327, East Helena, Mont.
41. Anton Okolish, 218 Liberty Ave., Barberton, O.
42. Louis Kamlane, 732 N. Varman Ave., Indianapolis, Ind.
43. Frank Kovich, 214 North 5th St. Kansas City, Kans.
44. Jakob Slabich, 242 Hopkins St., Brooklyn, N. Y.
45. Joseph Kastelic, R. F. D. 7, Box 26, Murray, Utah.
46. Louis Kozlevar, Box 969, West Mineral, Kans.
47. Frank Dobnik, 29 Danube St. Little Falls, N. Y.
48. Joseph Smolz, 114 West Sellers St. Hibbing, Minn.
49. Joe Martinsek, Box 125, Export, Pa.
50. Ludvig Champa, Washoe, Mont.
51. Martin Govednik, Box 307, Chisholm, Minn.
52. John Pezdire, 343 N. River St. Reading, Pa.
53. Peter Klobochur, Box 32, Baltic, Mich.
54. John Kren, 605 Chicago St. Joliet, Ill.
55. Frank Erpič, Box 301, Thomas, W. Va.
56. John Zvezich, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
57. Frank Rupert, 690 E. 159th St. Collinwood, O.
58. John Erzen, Taylor, Wash.
59. John Koprivšek, Box 214, Meadow Lands, Pa.
60. John Koblar, Box 225, Oregon City, Ore.
61. Louis Fink, 3. F. D. 7, Box 41, Greensburg, Pa.
62. Jacob Evans, 611 W. 2nd St. Salida, Colo.
63. Martin Jurkas, 545 Aurora Ave., Aurora, Ill.
64. Matt Kareich, 1011 Lincoln Ave., Trinidad, Colo.
65. John Petrich, Box 238, Aurora, Minn.
66. Dominik Sadar, Box 252, Midvale, Utah.
67. Michael Graborjan, 2834 Lyon St. St. Louis, Mo.
68. George Zobec, Box 14, Klein, Mont.
69. Karl Strnisha, 114 Miller St. Gowanda, N. Y.
70. John Shetina, 800 Moen Ave., Rockdale, Ill.
71. Anton Kobal, 1022 Jackson St. North Chicago, Ill.
72. Frank Podmilak, Box 222, Moon Run, Pa.
73. John Kalcich, Box 61, Louisville, W. Va.
74. Frank Wodenik, Box 45, Strong, Colo.
75. Anna Pierce, 686 E. 15th St. Cleveland, O.
76. Joseph Blish, 1944 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
77. John Malarič, 1600 E. 2nd St. Butte, Mont.
78. Leopold Jeran, Box 487, Davis, W. Va.
79. Frank Lovshin, 310½ W. 4th St. Duluth, Minn.
80. Anton Nagode, Box 2½ Avon Park. Girard, O.
81. Anton Lunder, Box 151, Keewatin, Minn.
82. Math Jamnik, 525 W. 2nd St. Leadville, Colo.
83. Anton Koehevar, Box 423, Hibbing, Minn.
84. John Grahek, Box 609, Ely, Minn.
85. Alexander Skerlj, Box 256, Export, Pa.
86. John Shank, Box 14, Sartell, Minn.
87. Stefan Jengich, Box 238, Cokedale, Colo.
88. Gertrude Mlakar, 140 Bural St. Aurora, Ill.
89. Mary Koschak, Box 307, Ely, Minn.
90. Jernej Intihar, Box 12, Dodson, Md.
91. Frank Farenchak, Box 122, Homer City, Pa.
92. John Merhar, Box 294, Ironton, Minn.
93. Pauline Ermenec, 539 — 3rd St. La Salle, Ill.
94. John Telban, Box 174, Iselin, Pa.
95. Joseph Glass, Box 48, New Derry, Pa.
96. Frank S. Germ, 82 N. 11th St. Kenmore, O.
97. Nick Chernich, Box 66, New Duluth, Minn.
98. John Ponikvar, 3309 — 4th Ave., N. Great Falls, Mont.

Razne vesti.

Boljševiško gospodstvo v Moskvi.

Finski geolog dr. Hanson, vodja geološke ekspedicije na Mongolskem, ki se je srečno vrnil v domovino, opisuje v listu "Hufvudsblad" svoje doživljanje na povratku skozi sovjetsko Rusijo. Po njegovem mnenju ne bo postala sovjetska republika nikdar stabilna državna tvorba. Prej ali slej se bo ljudstvo s silo uprlo rdečem režimu pod židovskim vodstvom. Moskva izgleda kakor izropano mesto. Prometa ni skoraj nobenega. Tramvaj služi le za prevažanje peska in lesa. Za vožnjo iz središča mesta pa do kolodvorja zahteva izvožek 10.000 rubljev. Po hotelih in kavarnah so neštivilni boljševiški uradi. Vsi drugi javni prostori pa so zasedeni po mnogostevilnem orožništvu.

V Berlinu ne bo splošne stavke.

Pri posvetovanju berlin, komisijske strokovnih organizacij in obratnega sveta so pri glasovanju odklonili splošno stavko berlinskega delavstva, katero so priporočali komunisti radi negodnega položaja tovarniških delavcev v nemški prestolici. Odklonili so pa stavko raditega, ker je trenutno meščansko-kapitalistični element pri polni moči in enotno organizirani.

Za metrski sistem v Ameriki.

Kongresu je bil izročen predlog da bi se vpeljal metrski sistem v vagi in meri. V prehodni dobi, ki bi trajala deset let, bi veljala stari in novi sistem. Po preteku te dobe pa bi bil samo metrski sistem zakonit.

DOPIS.

Brooklyn, N. Y.

V dopisu, ki ga je poslal sobrat Ivan Varoga iz Pittsburgha, Pa., se članom društva sv. Petra št. 50 JSKJ. godi krivica. Za delegata na konvencijo je bil izvoljen bivši tajnik Tassotti. Ker se je pa skesal ali je bil zadržan pri zadnji seji pred konvencijo, bil je Čagram navzoč, ako ravno ga drugače ni bilo, kadar je za kaj šlo. Čagram nam ni povedal, da ga nazaj več ne bo.

Pri zadnji seji je bila ta zadeva na dnevnem redu. Nato pravi bivši tajnik Tassotti: "Jaz sem že Čagramu pisal, da naj to stvar poravnava." Do danes še ne vemo nič, ali je bil sam Čagram to vedel, ali mu je še kdo pomagal.

V našem društvu je sedaj lep mir. Že prvi mesec smo dobili dva člana, ta mesec bodo 4. Če bo šlo tako naprej, bo konec leta lep napredek. Obrnite se za natančna pojasnila na organizatorja.

Z bratskim pozdravom
Jakob Slabič, tajnik.

NAZNANILA.

Homer City, Pa.

Vsem članom in članicam društva sv. Frančiška št. 122 JSKJ. v Homer City naznanjam, da sem bil izvoljen organizatorjem potom članstva, kakor tudi glavnega urada. Za celo dobo mojega organizatorstva, to se pravi od 1. februarja naprej, je za vse novopristopile pristopnina prosta, tako da vsak novi plača amno asessment, za kolikor se zavaruje. Torej se nudi zelo lepa prilika vsem tistim rojakom, ki še niso člani zgoraj imenovanega društva, da se sedaj potrdijo in pristopijo v naše društvo, ker ne vem, koliko časa bom jaz to delo imel. Dajle vljudno prosim vse sobrate in sestre, da pomagajo k napredku, kajti pride dostikrat prilika, da se govori eno in drugo, potem se tudi lahko ukrene radi pristopa v društvo, če le pove, kakšne dobrote daje JSKJ. ter da sedaj ni nobene pristopnine treba plačevati. Vsak trezno misleči bo izprevidel, da je res dobro in pristopil v naše društvo. Sedaj naše društvo šteje 83 članov in članice ter 57 otrok, skupaj 140. Na delo še danes, ker ne vemo, kaj bo jutri!

Bratsko vas pozdravlja vaš
Frank Farenchak, tajnik.

Collinwood-Cleveland, Ohio.

Članice društva Marije Vnebovzete št. 103 JSKJ. se naznanja, da bo, kakor vsako leto, tudi letos društvo imelo skupno spoved v soboto 12. marca in v nedeljo 13. marca skupno sv. obhajilo ob 8. uri. Članice naj se zberu v cerkveni dvorani malo pred 8. uro; potem gremo pa skupno v cerkev.

Obenem ste tudi prošene, da se vdeležite prihodnje seje v nedeljo 20. marca, da se kaj ukrene glede veselice. Vsaka naj pride s svojimi idejami na dan, da bo uspeh veselice tem boljši.

S sestrskim pozdravom
Anna Pierce, tajnica.

Chicago, Ill.

Tem potom naznanjam vsem članom, da bo društvo Zvon št. 70 JSKJ. imelo svojo redno sejo v nedeljo 20. marca ob 2. uri popoldne na 1951 W. 22. Place pri g. John Zvezicu. Vsi člani so naproseni, da se te seje vdeležijo v polnem številu. Rešiti moramo več važnih točk, n. pr. glede Slov. Narodnega Doma. Zato pridite vsi, da pokažemo, da gremo naprej z delom za Slov. Nar. Dom v Chicagu.

Nekateri člani se zelo malo zanimajo za društvo in tako radi dolgujejo na asessmentu. Tudi te opozarjam na to, da bodo v prihodnje malo bolj natančni v tem oziru ter naj vsak stori svojo dolžnost.

S sobratskim pozdravom

William B. Laurich, tajnik.

1900 W. 22. Pl., Chicago, Ill.

(Nasproti slovenske cerkve.)

Telefon: Canal 5777.

Mareci -- ruski dvorni svetec.

Poroča W. Harteveld.

Na mistično dekadentnem, senzacijski željnem ter vedno skrivnostno razburjenem dvoru Nikolaja II., in njegove versko fanatične žene, se je nekadašnja lepa žena, še predno je stopil Rasputin v krog svojih cesarskih oboževalcev, vgnedil neki Mardari, — mlad, zelo lep človek, ki je trdil, da je menih iz Onegore. Z enim mahom je stal vsi svoje prednike, — kajti številni čudni svetniki so se pojavili v Petrogradu ter zopet izginili, — v senco. Bila je to v resnici čudna, skrivnostna prikaženja, vsaj v pričetku njegove ruske kariere. Pozneje, ko se je čar razbil v nič, so se ljudje smejali, a on se je najbrž še najbolj smejal. Dolgo, zelo dolgo časa pa se je čar vzdržal in številni ljudje so sedli na limanice pustolovca.

Se do danes ne ve noben človek, kdo je bil ta Mardari ali od kje je prišel. Neprilicavno in skrivnostno se je pojavil v Petrogradu in prav tako skrivnostno je tudi izginil. Rekel je, da je preživel delj časa na sveti gori Athos, katero v pravoslavni deželah tako časte. Na vsak način je govoril izvrstno ruski, srbski in staroslavenski in vse je kazalo, da so mu znane najmanjše posameznosti strogega obreda v samostanu na gori Athos. Pojavil se je najprej v Warlaams otoku v Ladoga jezera ob vseh časih priljubljen kraj za izlete pobožnih in tudi manj pobožnih iz bližnjega Petrograda in naenkrat se je pričelo govoriti, da se je pojavil na tem starodavnem mestu noben drugi kot patron države, čudotvorec, sveti Nikolaj v svoji lastni osebi. Vseled tega je nastalo velikansko razburjenje in dan za dnem so se valile reke ljudi proti samostanu. Zunaj pa so pripovedovali menihi: —

— Nekadašnji je dospel neki menih, mlad in lep, romar s slavne Athos samostana. Slučajno se je zgodilo, da je dobil posamezno celico. Svoje ime je navedel kot "Mardari, božji služabnik ter oni svetega Nikolaja". V svoje največje presenečenje so čuli menihi, kako je imel Mardari v svoji samotni celici pogovore z nekim človekom, ki je odgovarjal v staroslavenskem jeziku z ubitimi, od starosti oslabilim glasom. Celo pri obedu, katerega menihi skupaj zauživajo, so čuli poleg sedeža Mardarisa glas nekega starčka, ki je blagoslovil jedi in pijačo.

Tedaj pa se je lotila menihov velikanska razburjenost. Silili so v Mardarisa ter ga prosili, naj jim pojasni čudo. Končno jim je povedal, da je našel z molitvami, potenjem in bližanja tako milost pred Bogom, da mu sedaj sledi čudotvorec Nikolaj vsepoved, seveda nevidno. Kadar pa je prav sam, se mu prikaže svetnik tudi v lastni osebi.

Veseli strah pobožnih bratov v samostanu je bil velik, kajti radostili so se, da imajo v svoji sredi tako odličnega gosta, s pomočjo katerega so se samostanu odpirale sijajne kupčijske možnosti, — čeprav so bili tudi nekoliko preplašeni vsprico misli, da imajo v notranjosti svojih zidov patrona cele svete Rusije. Takoj je bilo vsled tega sklenjeno, da se nastani Mardarisa in njegovega slavnega spremljevalca v sobi Igumena ali opata in Mardarisa so z velikimi slovesnostmi in častmi nastanili v tem lepo opremljenem stanovanju.

Mardari, ki se je do tedaj vdeleževal skupnega obeda menihov, je pričel jesti sam v svojem novem stanovanju. Dobil je jesti za dva. Kadar je bil namreč sveti Nikolaj z njim sam, je sprejel človeško postavo ter razvil tudi človeški tek. Mardari sam pa je bil svoje telo in tako je prišlo, da je bil po obedu kroznik Mardarisa se poln, oni svetnika pa prazen. Dogodilo se je celo, da je nevidni svetnik in patron z različnim glasom zahteval še nadaljnjo porejbo.

Narod je bil seveda ves iz sebe in celo tak star grešnik in trdovraten skeptik kot sem jaz, sem odšel v družbi slavnega slikarja Vazneza nekega lepega poletnega dne na otok v Ladogi.

Velik refektorij je bil poln ljudi vseh družabnih razredov in vsi so čakali tiho na prihod Mardarisa. Na nekem višjem mestu poleg oltarja sta stali dve naslonjaci in poleg njih par menihov. Naenkrat pa so pričeli peti neki Tropar (stara bizantinsko-cerkvena pesem), neka stranska vrata so se odprla in vstopil je Mardari. Vsi so padli na kolena in nekatere ženske so omedlele.

Celo meni je pričelo ščemeti po hrbtu navzdol in moj spremljevalec je stopil korak nazaj. Zunanost Mardarisa je bila v resnici taka, da je izzvala čut groze.

Videl sem mladega moža, starega 25 do 28 let, velikega, vitkega in krasnega, z glavo Adonisa, kot da jo je izklesal Praksitel. Njegovo lice pa je bilo smrtno-bledo, voščeno in nepremično in le par črnih, globokoležjih očij je pričalo o tem, da je človek, ki je stal sredi vrat, v resnici živ. Prav tako bele in voščene so bile tudi njegove roke. Dolgi, kot oljve črni lasje so mu padali na ramena. Šel je bosopet, v dolgem, črnem talarju. Počasi, z dvignjenima rokama, je šel proti oltarju ter sedel nato v eno izmed dveh naslonjaj. Nato je imel kratke nagovori na zbrane ljudi, katere je pozval, naj darujejo za sveti samostan na gori Athos. V refektoriju je že stala pripravljena velika skleda: — srebro, zlato, papirnati denar, vse to je deževalo v skledo in videl sem marsikatero žensko, ki je snela svoj nakit ter ga darovala v pobožne svrhe. Ko je bilo kolektanja konec, se je obrnil Mardari s kratko molitvijo na svetega Nikolaja in s praznega stola je bilo čuti glas nekega starca, ki je blagoslovil navzoče v staroslavenskem jeziku. Vsi so se vrgli na kolena in skozi to klečečo in s strahom napolnjeno množico, je odkorakal Mardari z dvignjenima rokama po isti poti nazaj, po kateri je bil prišel. Dva meniha sta nesla za njim skledo z bogatimi darili.

Dolgo časa sem stal kot okamenel spričo tega nezasišane sramotjenja Boga ter spričo neumnosti — ali pa podlosti ljudi. Številni med menihi so gotovo vedeli ali pa slutili kot jaz sam, da je ta Mardari nesramen slepar ter izvrsten govornik s trebuhom. Vsiljevala se mi je misel, da to javno povem vsem zbranim in to svojo misel sem izrazil tudi Vaznezu.

— Te storite to, če hočete, da vas raztrgajo na koščke, — je rekel.

Mardari je seveda delal sijajne kupčije in njegova slava je rasla od dneva do dneva. Po izpovedi menihov je k temu veliko pripomoglo dejstvo, da se je Mardari v resnici bičal ter pil le vodo. Bil je v resnici asket, v čemur se je razlikoval od Rasputina. Erotičnega razpoloženja ni bilo v njem in zaman so bile vse izkušnje dam iz visokih in najvišjih krogov.

Seveda ni stvar dolgo trajala, ko je zapustil ta samostan ter prišel v Petrograd, kjer sta dvor in visoka družba nujno potrebovala razburjenja živcev. Čar in carinja sta pazno in pobožno poslušala njegove nauke ter tudi one nevidnega svetega Nikolaja.

Mardari je stanoval v hotelu d'Angleterre ter si dal plačevati svoje izdatke od dvornega ministra, pri čemur je vedno dobival tudi dvojno hrano, — eno zase in drugo za svojega nevidnega tovariša. Pogosto mu je poslal car izbrana vina in sadeže, ki so romali vasi v nevidni želodec svetega Nikolaja.

Še enkrat sem imel čast videti Mardarisa. Bilo je to pri nekem obedu pri knezu Gallimu. Miza je stala nekako petdeset gostov. — Na enih koncu je sedel Mardari, na drugem pa je stal prazen, pozlačen stol, na katerem si je moral človek predstavljati sedečega svetega Nikolaja. Pred jedjo in po jedi je izrekel svetnik molitve. Seveda je vse pobožno molčalo. Jaz sem sedel precej v bližini ter imel priliko obžalovati veliko umetnost menihov.

Mardari bi lahko še dolgo uganjal svojo igro, a postal je preveč drzen in s tem neumen in tako se je končala njegova petrograjska kariera z velikim polomom, kot ga ni nihče pričakoval. Ker se je pričelo počasi vendar govoriti, da se ima opravka le s trebušnim govornikom, so mu predlagali, naj enkrat svetega Nikolaja tudi materializira, to je napravi vidnim. Mardari, kateremu so že pričela postajati tla pod nogami preveč, je bil tako predrzen, da je izzvil tudi sprejel. Na neki nočni seji pri baronu Frederiku se je za par sekund pokazala neka čističljiva postava starca. Obenem s tem svetim Nikolajem pa je izginil iz iste sobe skozi neka stranska vrata tudi gladi grof Sumarokov ter zalotil svetega patrona Rusije ravno v trenutku, ko je hotel slednji skozi kuhinjska vrata na cesto. Skeptični grof je dal takoj aretirati svetega Nikolaja in izkazalo se je, da je sveti patron Rusije v svojem privatnem življenju star portir hotela d'Angleterre.

Mardari, ki je videl inginit grofa iz sobe ter domneval, da ni nekaj prav, se je tudi izgubil iz salona in Petrograda. . . Mogoče pa je tudi, da so ga spravili s poti. Tudi dobro maskirani stari portir je izginil ter ga niso več videli v taki podobi.

Skoro ugotovljena stvar je, da je caraka tajna policija, takozvana Ohrana, končno vzela v svoje roke Mardarisa in njegovega tovariša. . . Mogoče vedo globoke vode Neve več o končni usodi Mardarisa kot pa vemo mi. . .

Indijanski glavar kot operni pevec.

Metropolitan opera družba je dobila novega pevca v osebi indijanskega glavarja, po imenu Caupolican, ki poje izvrsten bariton ter je v stanu povedati najbolj romantično povest, ki se jo morete misliti.

V južnem Chile, med visokimi Andami ter morjem, stannjejo Aravkanci, indijansko pleme, ki je bilo slavno v starih časih, ker je odbilo vse napade španskih konistadorjev ter se nato pridružilo republikli Chile. Pred nekako pol stoletjem je prišel mladi sin prvega glavarja tega rodu v družino nekega bogatega, posestnika v dotični okolici, soglasno z navado belih veleposestnikov, da vzgoja sinove indijanskih glavarjev. Mladi sin glavarja je vzrastle v močja ter se seznanil z navadami civiliziranih narodov, kajti dotična družina je prihajala iz južne Francije. Mladi Indijaneec se je zaljubil v mlado hčerko družine in ona v njega.

Stariški deklica so bili seveda proti taki zvezi ter navajali razlike v plemenu, veri in kulturi. — Mladi Indijaneec pa je rekel, da je popolnoma bel po svoji izobrazbi in v deklica mu je pritrjevala. — Starišem ni preostajalo nič drugega kot privoliti. Oba sta se poročila in rojen jima je bil sin. Oče tega mladega Indijaneca je medtem umrl ter šel v večna lovišča.

Aravkanci niso vedeli, kaj naj stori. Stari glavar je umrl in mladi je šel med bele ljudi ter živel med njimi. Stari možje v rodu pa so rekli, da se bo vrnil ter vladal nad svojim narodom kot preje oče in niso se zmotili.

Nekadašnji se je mladi glavar oblekel v indijansko obleko ter stopil pred ženo kot Indijaneec.

Med Aravkanci je razširjena na vada poligamije ali mnogozenstva. Preje so imeli Aravkanci le po eno ženo, a v bojih s Španci je padla več kot polovica možkih in preživeli so morali vzeti po več žena, da spravijo na svet več bojevnikov.

Mladi glavar je sicer prisegel svoji ženi, da ne bo vzel nobene nadaljnj, a ona je izjavila, da ne more iti z njim. Rekla je, da bo šla s svojim sinom v Francijo.

Mladi glavar je odšel, pričel je

vladati nad svojim rodom ter zbral krog sebe veliko število žena po starem običaju rodu. Njegov sin pa je bil vzgojen v južni Franciji.

Ko je bil star petnajst let, je prišlo naenkrat pismo od njegovega očeta, v katerem je slednji pisal, da je bil ranjen v boju s pumo in da bi rad še enkrat videl svojega sina, predno umrje. — Mladi Caupolican je odpotoval v Chile, da vidi očeta, a slednjemu se je zdravje izboljšalo. Vseled tega se je vdinjal Caupolican na neki angleški ladji ter pričel voziti po morjih. Po desetih letih si je prihranil toliko, da je lahko prišel v Združeno državo ter se učil peti. Sedaj pa je bil aganziran pri Metropolitan Opera Company v New Yorku.

— Pred enim letom, — je rekel, — sem šel v Chile, da vidim še enkrat svojega očeta. Zelo star je sedaj, a še vedno ponosen kot škola, prav kot takrat, ko sem se prvič vrnil domov.

— Prišel sem v vas v svoji morariški uniformi ter pripovedoval povesti o svojih doživljajih. Govoril sem tudi o Angliji in Londonu.

— Ko si bil v Londonu, ali si videl Edvarda? — je vprašal oče.

Takrat je namreč vladal Edvard VII.

— Videl sem ga, — sem odgovoril. Prerinit sem se namreč nekega dne skozi množico na Piccadilly ter videl kralja iti mimo.

— Kaj misli Edvard o meni? — je vprašal oče ponosno.

— Da si plemenit glavar, — sem odgovoril ter se komaj vzdržal smeha.

— Koliko peči ima Edvard? — je vprašal oče nadalje. Med Aravkanci ima vsaka žena svojo peč in število peči znaša obnem številu žena.

— On ima le eno peč. Imenuje se Aleksandra.

— Mora biti že zelo reven človek, da ima samo eno peč.

— Edvard je prebrisan kralj, — sem mu zaupal. — On ima sticer le eno peč, a celo vrsto taborniških ognjev!

— Moj oče se je pričel na to smehljati, kot se smehljajo možje po vsem svetu.

Nemška dekleta in ameriški vojaki.

Seveda je najti več Nemcev kot pa Amerikancev v ameriškem sektorju ob Renu, a če hodi človek po cestah in ulicah Koblenza, vidi cele trope civilistov, ki izgledajo, kot da so prišli naravnost iz Združenih držav. Vzrok temu so obleke.

Pred dvema leti se mi je zdelo, da obstajajo obleke žensk v porinski deželi iz starih vrec, prav kot da predstavljajo na simboličen način žalost in stisko, v katero je prišel nemški narod. Obleke nemških deklet pa so bile prav brezpotrebno tako neizmerno žalostne. Videl sem obleke v mirnem stanju in tekmo hoje. Tekom hoje niso kazale one gracije in mičnosti, ki je glavni znak oblek, katere vidite na Peti Avenue v New Yorku ali na Michigan Ave. V najboljšem slučaju so predstavljale te obleke ogrinjala telesa. Če si morete predstavljati najbolj žalostno mesto v Združenih državah, polno žalostnih žensk, ki vedno tiče v oblekah, katere so nosile pri pogrebih, boste dobili prilično pojamo o obleki nemške ženske ter nemških deklic, pred dvema leti, — a celo v tem slučaju ni primerja povsem dobra. Ženske so bile čiste in snažne in najti je bilo številne vzroke, zakaj niso imele nobenega kroja. Eden ten je bil, da niso imele nobenega duha zanj.

V sedanjih dneh, če gre človek po ulicah Koblenza, pa skoro pozabi, da ni doma, obdan od naših lastnih deklic. Nato pa sem spoznal, da bi ameriške deklice v Koblenzu nosile uniforme in da so bile le to Nemke. — te deklice v kratkih krilih, dolgih blazah, mičnih klobukih in lepah čevljih. Če je le kot zaveznik, Nemci pa kot človek bolj natančno pogledal, premagani. Isto je doma, kjer ste je videl, da ni materijal v vsakem tepeni od matere ali od očeta dotrenutku, ko je hotel slednji skozi kuhinjska vrata na cesto. Skeptični grof je dal takoj aretirati svetega Nikolaja in izkazalo se je, da je sveti patron Rusije v svojem privatnem življenju star portir hotela d'Angleterre.

Mardari, ki je videl inginit grofa iz sobe ter domneval, da ni nekaj prav, se je tudi izgubil iz salona in Petrograda. . . Mogoče pa je tudi, da so ga spravili s poti. Tudi dobro maskirani stari portir je izginil ter ga niso več videli v taki podobi.

Skoro ugotovljena stvar je, da je caraka tajna policija, takozvana Ohrana, končno vzela v svoje roke Mardarisa in njegovega tovariša. . . Mogoče vedo globoke vode Neve več o končni usodi Mardarisa kot pa vemo mi. . .

čim je prijazen z vami oni, katerega lahko zbijete vi sami. Well, skušal sem dokazati tem frajlam, da jim ni treba izogibati se mene, čeprav sem njih premagalec.

Naši vojaki so morali kaj kmalu pričeti govoriti o oblekah s temi frajlami. Seveda, deklice niso bile v Parizu, kot smo bili mi ter niso vedele, kaj je moda. Izračunali smo tudi, da si ne morejo same kupiti, kar je treba. Težko je bilo sicer praviti tem dekletom, kako se morajo oblačiti, a bilo je potrebno. Nekatero so se oblekle in izgledale lepo, druge pa zopet ne. Vem za eno, katero sem navadil jaz, kako treba oblačiti se in ta se je zarčila pozneje z nekim našim fantom, ki bi je preje niti ne pogledal. —

Kamorkoli gredo naši vojaki, napoči za Nemce ob kleni prosperiteta. Sempatam pride od kakih manjših pregreškov od strani naših vojakov. Vseh naših 12.000 vojakov, ki so povečali mladi in neizkušeni, se ne more obnašati kot da bi bili nadangelji, posebno ne po plačilnem dnevu. Vojška disciplina pa je stroga in prestopki proti disciplini vsled tega redki. Naše vojaške oblasti dobivajo neprestano prošnje, naj pošljejo naše ljudi v kraje, kjer ni nobenega vojaštva.

Naša armada je prenesla duha in nekaj bistva naše dežele v zasledeno ozemlje in sicer na tak način, da Nemci vsled tega prav nič ne trpe. Naši ljudje nastopajo v tem težavnem položaju na kompetenten in delikaten način. Vse nečak, kar se je nekoč smatralo za tuje našemu narodnemu duhu ter so prav tako uspešni kot da so s tem zaposleni že več let, kot na primer zavezniki. Od generala H. Alena navzdol pa do najmlajšega vojaka so to moške, na katere smo lahko ponosni. Vse ta čas pa ostanejo še vedno resnični Amerikanci. Ne preživljajo enostavno svojega časa tja v en dan, temveč se vedno spominjajo, da je treba ostati v stiku z domom ter se pripravljati na sovdeležbo kot aktivni državljani v javnih zadevah.

Prohibicija in sranost.

Pred sprejemom narodne prohibicije je ena izmed izključnih — dveh lobanj mamuta tli prvotnega severnega slona krasila neko baro v Cincinnatiju in lastnik salona je odklonil vse ponudbe, katere se mu je stavilo. Sedaj, ko je slave salonov konec, je dobil to lobanjo za zmerno ceno Narodni muzej Združenih držav.

V Trier, ob reki Mosel v Franciji, je dvigalo, ki je bilo baje zgrajeno leta 1413 in ki je še vedno v rabi.

Dvojna cena kruha.

Soglasno s poročili iz Evrope je Italija ravnokar sprejela postavbo, katero lahko imenujemo postavbo glede dvojne cene kruha. Ta postavba bo napravila kruh cenenim za uboge in dragim za bogatino, dejanski tako dragim, da upa vlada da Giolittija izbristati v glavnem iz tega vira šest tisoč milijonov lir iz letnega državnega deficita.

Sistem dvojnih cen je bil že večkrat preiskuvan in v rabi v Italiji, kjer se je, prav kot tudi v številnih drugih evropskih deželah, uveljavilo navado, da se je računalo izjemnim turistom, bogatim slonjem in drugim boljše steječem več kot pa mora plačati navaden človek za obed. Povsem druga stvar pa je spraviti to čudno praktiko v okvir postavbe ter ji dati vladni pečat.

Amerikaneu se bo zdel ta ideja neprijetna. Mi smo, vsaj nekateri med nami, preveč nagnjeni k temu, da ustrajamo vri demokratični pravici enakih cen za vse. To stvar tiramo celo tako daleč da vstrajamo včasih pri plačevanju višjih cen. Mogoče je, da ni nčr, ki bo sedaj preiskuvan v Italiji, demokratičen. Radikalizem pa se ne bo brigal za to. Vpraševal bo enostavno: — Ali je uspešen?

Naši lastni lahki poskusi glede razlikovanja niso šli nikdar tako daleč, da bi se tikali cen kruha. En majhen eksperiment, da se nato poseben davek industrijam z velikimi dobički, ni po mnenju izvedenev storil nič več dobrega kot slabega. Mogoče, se bo tudi v Italiji zgodilo tako in se bo izjavil eksperiment glede dvojnih cen kruha.

Čudna dota.

Mandžurske in mongolske deklice prinese ženinu za doto gotovo število psov, kakor so že bolj ali manj petične. Ker so psi v ondnih krajih važen vir dohodkov, jih imajo po več pri vsaki hiši. Nikjer drugje na svetu ni psov s tako drago kožo, ki ima še večjo vrednost vsled svoje širine, dolžine in kakovosti. Ko so psi po osem mesecev stari, jih zadušijo, ker je tedaj njih koža najboljša. To se pa godi zmeraj pozimi. Kože predelavajo v klobuke. Dlaka je dolga in mehka, vsakovrstne barve, od blestečee do čisto bele. Zadržnja je najbolj čislana. V letu 1916 so izvozili več kot 850.000 klobukov, ki so bili narejeni iz pasje dlake.

Podrobnejše poročilo o napadu na "Edinost".

6. februarja zjutraj okoli druge ure sa udrl fašisti v tiskarno "Edinosti". Urednika ni bilo nobenega več, navzoči so bili še 3 črkostave. Te so zaprti v jedno uredniško sobo, potem pa so divljali po prostorih uredništva, upravljalni pisarni in tiskarni. Razmetali in raztrgali razne knjige in papirje, v tiskarni pa močno poškodovali dva velika stroja in jednega malega, rotacijski stroj so poškodovali do polovice. Do stavnih strojev niso našli poti. Razbijali so s kladivi, železnimi drogovi in drugimi raznimi reči in napravili škodo okoli 800.000 lir. Policije ni bilo blizu. Fašistovski glasilo "Il Popolo" je bilo naravnost napovedalo napad. "Era Nuova" meji, da je bil napad opravljen radi "hujskaškega" pisanja "Edinosti". Italjanski list označa za hujskanje moške in poštene besede, izražene v manifestu političnega društva "Edinosti". List je mogel kljub fašistovskemu divjanju iziti, ali nekoliko kasneje. Tiskarna "Edinost" je bila napadena sedaj že tretjič. Velikansko je ogorčenje med vsem jugoslovanskim prebivalstvom ob Jadrnu in ogorčenje vzbudi to barbarsko italjansko divjanje po vsej Jugoslaviji. Italjani hočejo uničiti Jugoslovane. Dolžnost vseh Jugoslovancev je, da nastopimo v obrambo naših bratov v "Juljski Benečiji" in dolžnost jug. vlade je, da pove italjanski, da se na tak način ne gradijo dobri in prijateljski odnosi med Italijo in Jugoslavijo.

DVE VLADI V TURČIJI.

Po poročilih iz Carigrada je angorska vlada naprosila sultana, naj poda izjavo, da je angorska vlada edina, ki ima pravico, govoriti in pogajati se za Turčijo. Veliki vezir je v ostrem odgovoru izrazil nejevoljo sultanovo zaradi tega predloga. Nacionalisti zastopajo še vedno stališče, da je angorska vlada edina zakonita vlada Turčije in da se mora nanjo nasloviti vabilo za vdeležitev konference v Londonu. Zastopnike odpošljejo na konferenco le tedaj, ako bodo sprejeti njih pogovori. Spričo tega je položaj carigradske vlade čim dalje bolj nevedljiv. Govore o sestavi novega kabineta pod Tefvik pašo, ki je baje pripravljen odposlati zastopnike v London, ne da bi se oziral na to ali odpošlje kemalistična vlada svoje zastopnike ali ne.

NAZNANILO

Bančni oddelek države New York je dne 23. novembra 1920 inkorporiral

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

Vsa kupčija se vrši kakor preje, z razločkom, da je sedaj državna banka, a ne več privatna.

Oseboje je ostalo staro in ima zveze sedaj bolje bodisi v stari domovini kakor tudi v Zdr. državah.

Vsi moneyordri, drafti in čeki, katere bodo rojaki od sedaj naprej pošiljali za denarne pošiljave v staro domovino ali potne listke naj se glase:

Frank Sakser State Bank

Za varstvo kupčije je polno vplačana svota \$150,000.00 in sicer:

Kapital \$100,000.

Rezervni sklad \$50,000.

Za Frank Sakser State Bank

FRANK SAKSER, predsednik

Njegova druga smrt.

Franc. spisal Delarue - Mardrus.

Bilo je nekada mirna jesen. Nekada mlada ženska je bila zamišljena po deželni cesti, držeći za roko svojega majhnega sina. Kot ona je bil tudi otrok oblečen v črno in kot ona, zamišljen in molčeč. Oba, v svoji žalni obleki, sta dala nekaj človeškega miljeja opustošenju in umiranju potekajočega leta.

Prav do izbruha vojne je ta neutolažljiva udova prihajala vsako jesen, da obišče grob svojega moža, ki je bil mrtev že sedem let, uničen in pokonen v evetu svoje mladosti ter v evetu svoje mlade ljubezni.

To vsakoletno romanje je zahtevalo dolgo in drago potovanje. — Potem ko je postala udova, se je zopet preselila k svojim staršem v južni Franciji. Smrt njenega moža jo je spravila prav na rob obupa. Pustil jo je tudi v precej borih okoliščinah. Nato pa je prišla vojna, ki je le še povečala njena bremena. Kako zelo je morala varčevati, da je spravila skupaj denar za potovanje!

Deček, katerega je vlekla za roko po cesti naprej, je vlekla za seboj, v prenešenem pomenu besede, od prvega pričetka. Nikdar ga ni ljubila. To je bila druga žaložna njena življenja. Globoko ukoreninjena v njej je bila jeza, da je to hitro živelo, dočim je bil oni drugi mrtev. Bil je to otrok, rojen po smrti očeta. Njegov obstoj ni vzbujal nikakih spominov n smrtnih dneve sreče. Prišel je neprozno. Niti podobnosti ni bil svojemu očetu. Če bi mu bil podoben, bi ga gotovo obojevala.

Ali ni bila perversnost usode, da je mož, katerega je ljubila, umrl v daljni Normandiji? Bil je premeščen tjakaj v neki majhni vladni službi ravno ko je prišlo pešati njegovo zdravje. Kljub temu pa je tako zelo ljubila deželo okrog malega mesta, v katerem je izdihnil, da se je vedno vračala, ker tudi oni ni hotel biti pokopan nikjer drugod. Izbral si je majhno vaško pokopališče, ki mu je prav posebno ugajalo. Ta mali uradnik je bil namreč pesnik romantičnega tipa. Ljubitelj godbe, pesni in narave, — zelo občutljiva duša.

Mlada udova se je ustavila, da poišče v okolici znake, ki so ji kazali mesto, kjer se je nahajala. Videti je bilo, da je izmučena od dolgega potovanja. Kljub temu pa je našla veliko zadovoljevanje v tem. Njeni nervozni koraki, katere so nekoliko ovirali krasni koraki otroka, so jo privedli v bližino majhnega normanskega pokopališča, skritega v majhni dolini na koncu dveh samostnih cest. To je bil njen sveti cilj in da ga doseže, je morala prepotovati celo Francijo. Ko pa je spoznala zadnje ovinke ceste pred vrati, katera je moral človek odpreti, če je hotel priti v mesto mrtvih, je postal nemir, ki jo je mučil po celi poti od Toulousa naprej, naravnost neznoze.

V kakšnem stanju bo po preteku dveh let našla grob svojega moža, katerega je vedno sama okrasila in popravila?

Ni svojih prejšnjih obiskih je vedela natančno naprej vse, kar se bo zgodilo. Med njo in dragim mrtvim so že obstajale povsem določne šege in navade. Po prvem vznemirjenju prihoda in še predno je mislila ali molila, je pričela urejati stvari v tej čudni hiši — domnu naše fizične osebnosti, potem ko je naša moralna osebnost odšla drugam ali pa se razblinila v njo. Ker pa se izpremenjevali, katere smo ljubili, v prah, moramo na-

kloniti vso svojo ljubezen prsti in rastlinam, ki rastejo v njej.

Potem ko je okrasila grob, je tamala udova pokleknila nanj. Nato pa je prišel nadaljni obred. S pritaženim glasom, kot kadar molimo. Očenaš, je pričela pripovedovati o nemu, ki je spal spodaj večno spanje, kar je mislila tekom tega časa. Nato mu je pričela pripovedovati o dogodkih, ki bi ga zanimali, če bi ostal pri življenju, o katerih pa ni nikogar, ki bi mu pripovedoval kaj takega.

Treba je bilo napraviti le še par korakov. Odprla je vrata. Mali deček se je oprjel na njena krila. Debela plast suhih listov, nagromadenih od znotraj, ji je ovirala pot.

V temu ene ure ali več, ko je hodila s svojim sinom po jesenskih cestah, so videli njene oči vseposod mrtvo listje rdečkaste barve, ki je spominjala na kri. Naenkrat pa se je zavedla strašnega pomena novic, katere je prinajla svojem možu. Povedati mu je morala vse glede vojne. Kakšne grozote, kakšno trpljenje, koliko solza in krvi je nosila v gubah svoje črne obleke.

Zdelo se ji je, da so ti rdeči listi, skozi katere je brodira in ki se ji ovirali sedaj vzpot na pokopališču, krvaveča srca, srečanih junakov, ki so ji branili vstop.

Končno se ji je vendar posrečilo odpreti vrata. Preko nereda tega majhnega pokopališča, ki je bil zanemarljivo, je videla grob, odini grob, ki jo je zanimal. — Grm, ki je rasel na grobu, je postal velik ter proizvedel izobilje rdečih jegod kot je to že navada pri grmičevju, katerega se ne koutivira. Te rdeče jagode so jo v družbi s rdečimi listi spominjale na utripajoča srca junakov.

Mlada udova je prišla bližje in vlekla pri tem dečka za seboj. — Pozabila je na običajni red v svojih obredih. Najprvo je pokleknila ter pričela nerazločno mrmrati. Hotela je govoriti ter mu povedati vse. Vojna, velika vojna pa je ji vzela vse besede. Skoro nemogoče je človeku govoriti o taki vojni. Da razume vse to, bi moral poslušalec sam doživeti to vojno.

Naenkrat pa je vse razumela. Njen dragi mrtvi se je postalar vsprico vseh dogodkov, ki so se završili izza 2. avgusta 1914. Bil je eden onih mrtvih, ki so umrli še pred vojno — tako zastarel in pozabljen kot razpadajoči zidovi tega zapuščenega pokopališča.

Če bi bil tukaj leta 1914, — si je mislila, — bi odšel na fronto z drugimi vred. Ne bil bi umrl! Ubit bi bil. In misliti na to, da ni imel nikdar niti najmanjšega pojma o vojni.

Sreča junakov so blestela na vseh grmičev. Koliko žensk je brez dvoma v istem trenutku jokalo na grobovih junakov, ki so padli na polju časti!

Mlada udova se je čudila, da je njena bolelost neprimerna, umetno izsiljena. Ozrla se je na otroka, katerega ni nikdar ljubila. Stal je poleg nje, bil njen sodobnik. — On je nosil v sebi misterije bodočnosti. Vojna in njene posledice, — nikdar ne bo poznal ničesar drugega kot to. Za njega, za njegovo generacijo se je vršilo vse, kar se je dogajalo krog njih.

Mlada mati je pričela ihteti. — Na grobu moža, katerega je ločila vojna od nje, — na grobu onega mrtvega moža, katerega je vojna sedaj drugič ubila, — je privrkal črna črna, ko mu je dala življenje, pritisnila na čelo sina poljub rešnične ljubezni.

dečka vedno mučen. Izprva se je upiral puščobi življenja na renči, a pozneje, ko se je privadil tem izletom od časa do časa, je postal kot razdeljen v neke vrste dvojne osebnosti, v originalno in civilizirano.

Na renči ni bilo prav nič prijetnega. Njegov oče se je izločil po načinu belih mož radi svojih političnih ambicij ter hotel, da bi mu v tem sledil tudi sin. Njegova mati pa je na drugi strani simpatizirala z dečkom ter pospeševala njegovo ljubezen do vsega indijanskega. V sled tega je prišlo do razkola. Na eni strani je bil oče, ki je hotel, da bi postal njegov sin ugleden človek v državi, na drugi strani pa mati, ki je imela sama precejšen talent za slikanje ter deček, ki je že sanjal sanje o slajni bodočnosti.

Celo ko je bil že dosti star, da je šel na poljedelski in mehanični zavod države Oklahoma, ni dopustil, da bi se za popolnoma odtrgalo od plemena, kateremu je pripadal. Tekom poletnih počitnic je s seboj vzel majhno slikalno opremo in se s seboj odpravil na polje. Poiskal je velike moč svojega rodu ter sprejel vase modrost njih govora in kretnj. Njih globoki aravni stik z vsemitjem. V družbi teh mož je našel, kar je utešilo njegovo dneвно lakoto. V šoli pa so od vlade vodene oblasti storile vse, kar je bilo v njih moči, da uničijo v njem ljubezen do njegovega rodu. Učitelji so vedno protizirali one Indijance, o katerih so domnevali, da so se najbolj nazvali kavkaškega duha ter zastopali eno, ki so ustajali pri svoji veri v svoj narod. To je bilo naravnost že zasledovanje, to nasilno injiciranje kulture znano v teh patriotičnih dnevih kot "amerikanizacija" in Colbert se je tako upešno uprl tej amerikanizaciji, da je ob številnih prilikah malo manjkalo, da ni bil spoden iz šole.

Tudi doma ni šlo vse dobro. — Njegova mati je umrla in ostal je brez močnega zaveznika v svojem boju proti močni volji očeta in ambicijam slednjega. Njegov oče je nasprotno umetniški ambicijam sina, a za mladega Colberta ni bilo razen slikarstva nobene druge alternative.

Stvar je počivala nekaj časa. Na površje je zopet prišla, ko je završil Colbert svoje študije na poljedelski šoli. Po odločnem, a mirljubnem pogovoru s svojim očetom, je sklenil zapustiti okolice, v kateri je živel ter si sam služiti kruh kakor bo pač mogel, le da bo imel priliko slikati.

Nameraval je potovati v velikem obsegu ter si izbral Alasko kot prvi cilj potovanja. Nobenega denarja ni imel, le svojo obleko, svoje barve in svoje mlado srce. Napotil se je proti pacifični obali ter hodil od kraja do kraja. Tekom svojega potovanja je opravil različna dela na farmah ter popravljal stroje, kajti v šoli je postal izveden mehanik. V mestih je delal za oglaševalne tvrdre dospel v teku treh mesecev v Los Angeles. Nato je šel ob obali navzgor, od mesta do mesta ter se ustavil tuptam, da zasluži nekaj denarja. Po osmih mesecih potovanja je dospel v Seattle ter odšel na parnik, ki ga je odvedel proti Alaski.

Izkreal se je v Nome ter hodil par dni po mestu. Nato pa je sklenil oditi proti severoztoku, najel sani s psi ter odšel. Dva meseca je potoval po deželi, dokler ni došel do arktičnega kroga v Yukon City, kjer je počival ter napravil nekaj skic. Nato pa se je zopet obrnil proti jugu.

Njegova potovanja so ga zopet povedla ob pacifični obali navzdol do San Franciscu in od tam na zapadno obal Južne Amerike. — Iz Južne Amerike se je vrnil skozi Panamski prekop v Mehiko. — To je bilo v zimi leta 1917. Do napovedi vojne je študiral v šoli in spomlad je stopil v moršarico.

Njegovo natančno poznavanje barv je bilo velike vrednosti za kamuflačni oddelk in številne njegove risbe se je uporabilo pri barvanju transportov. Ko je prišel premirje, je napravil mladi Colbert izkušnjo za podčastnika. Med tem časom pa je bil sklenil zapustiti vojaško službo. Sestal se je s kapitanom neke križarke, ki ga je poznal še kot majhnega dečka in ta mu je preskrbel dopust iz moršarice.

Colbert je prišel nato v New Cornelia St., v Greenwich Village ter pričel študirati na newyorški šoli za lepe umetnosti. Pred nekajem enim letom je pričel s slikanjem cele serije indijanskih bogov. Njegov namen je nuditi Ameriki svo izraz umetnosti, ki je zrasla iz ameriške zemlje, rojena iz velikih gozdov in neizmernih pla-

njav. Admiriral je veliko evropskega akademičnega vežbanja, a le v namenu, da pride preko tega vežbanja ter spravi iz sebe najbolj originalne in nepristranske impulse.

William F. Cody, po celem svetu znani "Buffalo Bill", je nekod rekel Colbertu, za katerega se je zelo zanimal.

Red Feather, pomoči svoj čopci v mavrici ter naskikaj Indijance iz duše vseh generacij Indijancev, z vso filozofijo in natančnostjo evropske misli. Ob neki drugi priliki pa mu je rekel:

— V svoji umetnosti spadaš med pesnike z očmi slikarja za barve in grupiranje. Biti moraš v prvi vrsti Indijanec in če si še tako dobro vzgojen in izobražen.

Ta zadnji nasvet je bil najbolj dragocen za mladega moža. Potrdil je v njem prepričanje, katero je imel že od nekdaj, da se ne sme odločiti od svojih indijanskih pradedov, kajti v takem slučaju bi brez dvoma izvršil umetniški samomor.

Kljub vsem vladnim uradnikom šolskim mojstrom in opoziciji od strani očeta je šel mladi Colbert naprej ter se glasi, da bo v bližnji bodočnosti dobil državni kapitol v Oklahomi stenske dekoracije iz rok tega nadarjenega indijanskega umetnika.

Poročilo o spolnih boleznih.

Na podlagi poročil, ki jih je U. S. Public Health Service dobil iz vseh držav, vazon Nevade in District of Columbia, se je število spolnih boleznih tekom trimesečne dobe, završujoče se dne 30. septembra, povečalo za 10 od sto.

Sedmero držav predpisuje, da mora zdravnik prijaviti vsak slučaj spolne bolezni z imenom pacienta in skoraj vse države zahtevajo njihovo objavo brez imena bolnikov. Hipni skok v objavljenem številu spolnih boleznih ne pomenja, da je več bolezni, marveč da se zdravniki bolj ravnanjo po zakonu. Čudno je, da poročila izkazujejo, da zdravniki na zapadu bolj poslušajo zakon kot oni na vzhodu. Massachusetts na primer, ki ima 3.000.000 prebivalstva, poroča manj kot 3000 slučajev, dočim Texas, ki ima le za eno petino večje prebivalstvo, poroča več kot 15.000 slučajev. Druge zapadne in vzhodne države izkazujejo isto razmerje.

Rad bi izvedel za svoja znanca ANTONA in JOŽEFO KACIN. Zato prosim cenjene rojake, da mi naznanijo njihovo naslov, ali naj se pa sama javita. — Joseph Francetič, Box 26, Omalinda, Cambria Co., Pa.

Kje je moj sin JOHN FLUKS? Rojen je leta 1878. v vasi Dobje na Spodnjem Štajerskem. Od l. 1895. se je nahajal v Ameriki in 15 let je že, odkar mi nič pisal. Če kdo izmed rojakov ve za njega, naj mi naznani, ali naj se pa sama javi svoji materi Mariji Fluks, Dobje, Štajersko, Jugoslavija. (9-10-3)

Rad bi izvedel za svoja znanca ANTONA in JOŽEFO KACIN. Zato prosim cenjene rojake, da mi naznanijo njihovo naslov, ali naj se pa sama javita. — Joseph Francetič, Box 26, Omalinda, Cambria Co., Pa.

Kje je moj sin JOHN FLUKS? Rojen je leta 1878. v vasi Dobje na Spodnjem Štajerskem. Od l. 1895. se je nahajal v Ameriki in 15 let je že, odkar mi nič pisal. Če kdo izmed rojakov ve za njega, naj mi naznani, ali naj se pa sama javi svoji materi Mariji Fluks, Dobje, Štajersko, Jugoslavija. (9-10-3)

30 Patenti.

Na zahtevo vam bo poslana brezplačno dragocena knjižica z informacijami o patentih.

Iznajidatelji

In drugi, pišite tonjo.

Ime **A. M. WILSON** je že znano 30 LET in vsaka nam poverjena patentna zadeva bo došla najhitreje in najprej. Pošljite model ali sliko vaše iznajdbe v pregled.

Pišite danes po slovenskem patentno knjižico v slovenskem jeziku na sledeči naslov:

A. M. WILSON INC.
Registered Patent Attorneys
320 Victor Bldg.,
Washington, D. C.

ZAČIMBE, ŽELIŠČA IN NAJ RAZNOVRNEJŠA

DOMAČA ZDRAVILA

katera priporoča magr. Kneipp

Imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR
P. O. Box 772, City Hall Station
New York City

Lčisti svojo kri.

Sedaj potrebujete spomladansko zdravilo. Kot plemenita znamenja življenja, ko je človek po večini zaprt v sobi in mu manjka zrak in gibanje — postane vaš sistem okoren, prebava nepravilna in udje več ali manj neigbeni.

Severa's Bloodal

(preje Severa's Kričistilec) je pravo obnovilno zdravilo. Ki bo delalo blagodejno na izmenjavo vašega sistema, ki ga tako želite. Pomaga do poprave nersravnih razmer in deluje kot regulator za zcravljenje kožnih izpuščajev. Cena \$1.25. Pri vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR-RAPIDS, IOWA

Vaša Prilika!

Mi bomo izdali 5000 zbirk — vsaka vsebuje enajst kosov; no, če hočete dobiti eno, jo lahko dobite. T u k a j s o :

Vi potrebujete našo "Trans-Pacific" svetečo se uro s poslačenim pokrovom. Pripravna, praktična ura, katere se poslužujejo železnikarji, pisarji in vsak, kdor ima kaj misliti za praktične ideje. Razsvetljeno kazajo je mogoče videti v temi. Bodisi doma bodisi na potovanju, je ta ura velike vrednosti. Ima prvotno kolesje z 21 kamni — kaže izborni čas — in karantirana za 25 let. In na zunanjo no. če jo boste videli boste rekli, da izgleda kot ura za \$30.00. Toda vam ni potrebna toliko plačati. Za \$14.55 imate lahko to uru obnem z enajstimi predmeti, ki so tukaj naslikani. Mi vam nudimo to zbirko enajstih predmetov brezplačno samo da seznanimo javnost z našo "Trans-Pacific" uro.

POGLEJTE, KAJ BOSTE DOBILI ZASTONJ: (1) Gyroscope. Zabavni večeri se lahko vrše s tem znanstvenim orodjem. No, ali zamislite vsi! Kot zastavni drog skozi okno. Gyroscope pa lahko. Zakaj? Boljše je da ga dobite in vidite njegovo delovanje. V vsakem stanju ustraja. (2) Banja. Kdo nebi imel banje, da priredila doma godbo za plese? Povzroča veliko veselja. (3) Glavnik in stroji za striženje v enem. Prihranite lasa, ko si jih želite ter prihranite denar za urevanje. In kakšno prihranjen je to! (4) Patentirani obroček za ključke. Ključke ne izgubite — brez stitnosti. (5) Pozicionirni prstan z oziroma na vašo ljubico, vašo ženo ali vašega soprog. Oulja Board v obliki termometra. Veliko zabave z oziroma na vašo ljubico. (6) Ura kuckavica. Gre dobro, regulirana je z dvema utežma. Kaže pravi čas ter lepo izgleda na steni. (7) Šilo za vse. S tem ste tudi vi mišljeni. De- ljuje kot šivalni stroj. Uporabljate ga lahko pri popraviljanju šivnice, ševljen v drugih stvari. Istočasno napravila dva šiva. Jaka pripravno obdobje. (8) Pozlačena urna veržica. Vzorec kot ga vidite na sliki. (11) Zepni nož. Pozlačen. Lahko se ga nosi na urni veržici. Na drugi stran veržice pa nosite "Trans-Pacific" uro.

IZREZITE TA KUPON.

GARANTIRANI KUPON. VELJAVEN SAMO ZA TA MESECE.

UNION SALES CO. (3) karnesko "Trans-Pacific" uro, ki je garancirana za 25 let, po vaši ceni \$14.55 zmanj z 11 predmeti, katere dajete brezplačno prvini pttišterim, si pošljete ta kupon. Prilagam 35 centov na račun in bomo plačali ostanek, ko bomo sprejeli predmete. Ime _____

Naslov _____

Odelnaki izven Zdrženih držav naj izvolijo poslati go- tovinu z naročilom.

UNION SALES CO. Dept. 200
2029 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.

Naturalizacija.

KRATKA ZGODOVINA ZDRUŽENIH DRŽAV.

V zadnjem delu petnajstega stoletja je dal kempas več zaupanja mornarjem v Evropi in nič več se niso bali jadrati dalje proč od kopne zemlje. Želja, da bi dospeli do bogatih mest Azije, je dovela morskotega bolj pustolovsko razpoložena, da je vpriporil država potovanja. Kristof Kolumb, ki je bil rojen v Genovii, Italija, krog leta 1435, je bil prepričan, da je zemlja okrogla ter domneval, da lahko dospe do istočne obali Azije s tem, da pluje proti zapadu, mesto proti istoku, kot so delati drugi. Ker je bil reven, je prosil portugalskega kralja za finančno pomoč, a njegova prošnja je bila zavrnjena. Nato je obiskal španski dvor in na lelih napetega pričakovanja je končno dobil tri majhne ladje. Odplul je iz Palosa na Špankem dne 3. avgusta 1492 in dne 12. oktobra istega leta je razkril zemljo, ki se je izkazala kot otok. Imenoval ga je San Salvador ter se ga polastil v imenu Ferdinanda in Izabele, španskega kralja in španske kraljice. To je bil eden izmed številnih otokov, ki leže južno od istočne obali Zdrženih držav. Pet let pozneje je došel John Cabot, angleški mornar do celine Severne Amerike.

Amerigo Vesputio je vpriporil več potovanj v novi svet in na enem teh je razkril Južno Ameriko. Ko se je vrnil domov, se je pričelo pisati navdušena poročila o njegovih potovanjih in razkril jih in predlagalo se je ime "Amerika" za novi kontinent. Več kot sto let se je domnevalo, da je Amerika del Azije in ljudje, ki so razkrili tako mnogo, so umrli v nepoznavanju velikosti njih razkritja. Ko je prišla resnica na dan, so Evropejci povišili svoje misli ustanovitvenju kolonij v Novem svetu.

Španci in Portugalci so raziskali ter se polastili južnega dela Severne Amerike, centralne Amerike, južne Amerike ter otokov, znanih sedaj kot Zapadna Indija. Francozi so se polastili severnega dela Severne Amerike ter Mississippi doline. Holandska in Švedska sta omejili svoja razkritja na doline Delaware in Hudson reke in Angleži so raziskali cel srednji del istočne obali.

(Nadaljevanje sledi)

Indijanec razstavil svoje slike.

Privrkat v zgodovini New Yorka je ameriški Indijanec razstavil svoje slike na Peti Avenue. F. Overton Colbert je Indijanec iz rodu Chickasaw, mlad človek, lepe temne polti in živahen.

Njegove slike so in tempera. — Skušal je izraziti v slikah verske legende in bajke Hopi, Navaho, Choctaw in Chickasaw Indijancev. Vse slike, katerih je nekoliko dvajset, pa so dobro risane in v krasnih barvah. Izražajo čustveno priprosto prvotnih Amerikancev ki so sedaj omejeni le na majhen del zemlje, preko katere so preje romali brez ovire.

Ko je bil Colbert majhen deček, je imel svojo čredo konj na veliki renči očeta v Oklahomi. — Njegov oče in mati sta bila prepričana, da je najboljšje, če ga prepustita samemu sebi. Včasih,

kadar se je naveličal življenja o krog renče, je vzel kakih dvajset konj iz črede ter odjahal v grice. Jahal je pri tem enega konja za drugim, kajti steze so bile strme in mali poniji so se hitreje izmuzili. Nosil je usnjene hlače, širokokrajni slamnik ter robce krog vratu. Šel je vedno sam ter vzel s seboj knjigo za skice ter zabojček z vodnimi barvami. Na prostem v gricju je študiral barve gričev in živali, barve in sence pri sonnem zatonu in vzhodu, kajti barve so bile njegova strast. Sestajal se je z Indijanci, ki so kampirali ob njegovi poti, govoril njih jezik ter se poglajbal v ozračje svojega rodu ter pri tem pozabljal na mater in očeta, katere je evropska kultura že okužila.

Povratak na renčo po takih potovanjih in izprehodih je bil za

KAKO SE UČI TI ANGLEŠKO

Vzemite v roke angleško knjižo ali časopis, beleznico (note-book) in angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil dr. Kern. Vsako neznano angleško besedo pogledajte v besednjaku, kako se izgovori in kak pomen ima; zapišite neznane besede v beleznico in jih večkrat ponovite. V nekaj mesecih boste imeli lep zaklad besed, katerih bi ne dali za stotine denarja.

Jeseni in zimski večeri so kot nalašč za učenje. Vsaka slovenska hiša bi morala imeti ta besednjak. Naročite ga na sledeči naslov:

Dr. F. J. Kern

6202 St. Clair Avenue

CLEVELAND, OHIO.

Cena besednjaku je \$5. — Istotam lahko naročite za \$1.25 Zornano-ve pesmi, ki vam bodo ugajale.

ŽENSKA VOJNA.

Zgodovinski roman. — Francoski pisatelj Aleksander Dumas.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

53

(Nadaljevanje.)

Štirinajsto poglavje.

Sedaj je čas, da se vrnemo k eni najbolj važnih oseb te povesti, ki je jahala na dobrem konju po cesti iz Bordeauxa v Pariz, obdana od petih tovarišev, kojih oči so se vedno na široko odpirale, kadar koli je zažvenkalo zlato, katero je nosil poročnik Ferguson v veliki vreči ob svojem sedlu.

— No, no, — je rekel eden izmed šestih mož, — deset tisoč liber, to je lep denarček.

— To se pravi, — je odvrnil Ferguson, — da bi bil lep denarček, če bi ne bilo nikakih dolgov na njem, a ta denarček je dolžan gospej princezinji kompaniji vojakov. Že stari Rimljani so imeli pregovor, ki se je glasil: Le kar je odveč, je dosti.

— Kako draga sevar je izgledati kot poštenjak, — je rekel Cauvignac. — Cela zaloga kraljevega iztirjevalca davkov je izginila za sedla, obleko in čipke. Mi se svetimo kot odlični gospodje ter ženo razkošje celo tako daleč, da nosimo denarnice, v katerih pa žalihog ničesar ni. O, ta varljivji blesek!

— Govorite za nas, kapitan in ne za sebe, — je rekel Barrabas.

— Vi imate mošnjo in deset tisoč liber notri.

— Prijatelj moj, — je odvrnil Cauvignac, — ali nisi čul, ali si pa mogoče slabo razumel, ker je rekel Ferguson glede naših obveznosti napram gospej princezinji? Jaz ne spadam med one, ki se obvežejo za kako stvar ter se lotijo nato druge. Gospod Lenet mi je izplačal deset tisoč liber, da sestavim kompanijo. To bom sestavil, ali pa me bo vzel vrag. Onega dne, ko bom sestavil kompanijo, mi je dolžan štirideset tisoč nadaljnih. Ko dobim teh štirideset tisoč, potem bomo videli...

— Z deset tisoč fibrami, — so se oglašili številni zaničljivi glasovi, — hočete sestaviti kompanijo?

— Da, — je rekel Cauvignac, — tudi če bi bilo treba kaj dodati.

— In kdo bo kaj dodal? — je vprašal neki glas.

— Jaz ne, — je odvrnil Ferguson.

— Kdo potem? — je vprašal Barrabas.

— Moj Bog, prvi najboljši. Ravno vidim nekega človeka tam na cesti... Videli boste.

— Razumem, — je rekel Ferguson.

— Ali je to vse? — je vprašal Cauvignac.

— In občudujem.

— Da, — je rekel eden izmed jezdecev, ki se je približal Cauvignacu, — vidim, da vam je na tem, da zadostite svojim obveznostim, a pri tem bi lahko izgubili, če bi bili preveč pošteni. Danes smo potrebni, a jutri, ko bo kompanija sestavljena, bodo imenovali zaupne častnike ter odpušili nas, ki smo si prizadevali spraviti jo na noge.

— Vi ste čisto navaden tepec, prijatelj Carrotel, in to ni prvič, da vam to povem, — je odvrnil Cauvignac. — Žalostni ugovor, katerega ste napravili, vas je oropal dostojanstva, katero sem vam hotel dati pri tej kompaniji. Vas bi bil imenoval podporočnikom, a sedaj boste le seržant. Vi, Barrabas, boste prevzeli mesto podporočnika in če bo Ferguson obesen, boste napredovali do poročnika. Ne smemo pa izgubiti našega prvega vojaka, katerega vidim tam na cesti, iz oči.

— Ali imate že kako misel, kdo bi mogel biti ta človek? — je vprašal Ferguson.

— Prav nobe.

— Meščan mora biti, kajti črno suknjo nosi.

— Ali veš to?

— Vidite, veter jo je dvignil.

— Če nosi črno vrhno suknjo, potem je bogat meščan. Tem boljše, mi rekrutiramo ljudi za službo gospoda princea in vsled tega mora biti kompanija dobro sestavljena. Če bi nabirali ljudi za stiskača Mazarina, bi bil vsakdo dober. Za princea pa je treba dobrih ljudi.

Cela skupina je izpodbodla konje, da dohiti meščana, ki je mirno jahal po cesti naprej.

Ko je videl dobri mož, ki je sedel na precej rejeni muli, prihajati proti sebi tako lepo oblečene gospode, se je postavil spoštljivo na rob ceste ter pozdravil Cauvignaca.

Cauvignac je vrnil pozdrav, se postavil ob njegovo stran ter vprašal naslednje:

— Gospod moj, ali nam hočete povedati, če ljubite kralja?

— Pri Bogu! — je odvrnil meščan.

— Izvrstno! — je rekel Cauvignac ter napravil pri tem kretnjo, ki je izražala veselje. — In kraljico?

— Kraljico? Gojim največje spoštovanje do nje.

— Izvrstno! In Mazarina?

— Gospod Mazarin je velik mož, gospod moj, ter ga občudujem.

— Izvrstno. Torej smo imeli čast sestati se z dobrim služabnikom njegovega veličanstva?

— Gospod moj, moram reči, da je tako.

— In vi ste pripravljen izkazati kralju svojo ndanost?

— Pri vsaki priliki.

— Kako srečen slučaj je to! Le deželne ceste nudijo kaj takega!

— Kaj hočete reči s tem? — je vprašal meščan, ki se je pričel z gotovim nemirom ozirati na Cauvignaca.

— S tem hočem reči, gospod moj, da nam morate slediti.

— Vam slediti in kam, gospod moj?

— Tega ne vem, natančno. Tja, kamor pojdemo mi.

— Gospod moj, jaz potujem le v družbi ljudi, katere poznam.

— To je zelo lepo ter nam služi v dokaz, da ste zelo previden človek. Naj bo. Hočem vam povedati, kdo da smo.

Meščan je napravil kretnjo, ki je kazala, da je vse že skoro uganil. Cauvignac se je delal kot da ni zapazil te kretnje ter nadaljeval:

— Jaz sem Roland de Cauvignac, kapitan sicer odsotne kompanije, ki pa je kljub temu vrlo zastopana. To so moji spremljevalci in podpoveljniki, — je rekel ter predstavil svoje ljudi. — Mislim, da ne boste imeli ničesar proti njim.

— Gospod moj, jaz sem služil kralju že v meščanski gardi ter plačujem redno svoje davke, — je rekel meščan.

— Gospod moj, — je odvrnil Cauvignac, — jaz ne nabiram ljudi za službo njegovega veličanstva, temveč za službo princea, kojega nevrnednega zastopnika vidite pred seboj.

— Za službo princea, ki je nasprotnik kralja? — je vzkliknil

meščan, ki je postajal vedno bolj zmeden. — Kako pa je prišlo do tega, da ste me vprašali, če ljubim njegovo veličanstvo?

— Gospod moj, raditega, ker bi si pač dvakrat pomislil pridobiti vas za službo, če bi se izrekli proti kralju, kraljici in Mazarinu. Sveti bi mi bili v takem slučaju kot rodni brat.

— Gospod moj, jaz vendar nisem nikak suženj, nikak tlačan.

— Ne, a vi ste vojak. To se pravi, da vam je popolnoma na prosto razpolago, da postanete kapitan kot sem jaz ali pa maršal kot je Turenne.

— Gospod moj, v svojem življenju sem se večkrat pravdal.

— Tem slabše, kajti pravdanje je grda navada... Jaz se nisem nikdar pravdal, mogoče raditega, ker sem študiral, da postanem odvetnik.

— To je zelo doba stvar. Vi veste, da ma vsaka postava dve strani in da nikdar ne veste, katera vam bo prišla v prid.

— Vem, a prepuščajte postava nabirati vojake po cestah, ne da bi imel dotični polnomoč za to.

— Jaz jo imam, gospod moj. Tukaj je.

— Izstavljen od gospe princezinje?

— Od njene visokosti same.

— Cauvignac je pri tem spoštljivo dvignil klobuk.

— Torej sta dva kralja v Franciji, — je vzkliknil meščan.

— Da, gospod moj in jaz vas prosim za čas, da daste mojemu prednost ter smatram obenem za svojo dolžnost, da vas pridobim za njegovo službo.

— Gospod moj, jaz se bom obrnil na parlament.

— To je tretji kralj in najbrž boste imeli priliko služiti tudi njemu. Naprej.

— Nemogoče, pričakujejo me po poslih.

— Kje?

— V Orleansu.

— Kdo?

— Moj odvetnik.

— Zakaj?

— V denarnih zadevah.

— Prva zadeva na svetu je služba za državo.

— Ali ne morete mene pogrešati?

— Mi računamo na vas in resnici na ljubo rečeno bi vas zelo pogrešali. Če pa hočete, kot pravite, v denarnih zadevah potovati v Orleans...

— Da, v denarnih zadevah.

(Dalje prihodnjic.)

Rada bi izvedela za svojega sina

ANDREJA MRK iz Lučin, vas Brebena nad Škofjo Loko.

Zadnje pismo sem prejela leta 1914 iz Phani, Box 6, Canada.

Prosim rojake, ako kdo ve kaj o njem, naj mi sporoči, ako pa sam čita te vrstice, prosim, naj se oglasi svoji materi Mariji Mrak v Lučinah, pošta Gorenja vas, Kranjsko, Jugoslavija, ali pa: F. Jurjevič, P. O. Box 54, Sayreton, Ala. (10-11-3)

IŠČE DELO

dobri, v starem kraju izučeni sedlar (sattler), kateri je pred kratkim prišel iz starega kraja. Gre tudi iz države. Joseph Gruden, Box 25, Meadowlands, Pa.

Iščem svojega brata IGNACIJA ŽALAC, doma iz Zagreba, Nova vas 100. Prosim rojake Slovence, da ga opozorijo, da se mi javi na naslov: Milka Polie (rojena Žalac), Via Seg 3, Fiume, Europe. (9-10-3)

Grozdje! Mošt! Grozdje! Mošt!

Rdečkasto grško prvostavno grozdje (korants) 100 funtov \$14.00

Rdečkasto kalifornijsko, malo zrnje (korants) 100 funtov \$15.00

Belo kalifornijsko, najboljša vrsta grozde (muškate) 100 funtov \$22.00

Belo kalifornijsko, druga vrsta grozde (muškate) 100 funtov \$21.00

Črno kalifornijsko, najboljša vrsta grozde (zinfandel) 100 funtov \$23.00

Črno kalifornijsko, druga vrsta grozde (zinfandel) 100 funtov \$22.00

Črno kalifornijsko, najboljša vrsta grozde (barbera) 100 funtov \$27.00

Črno kalifornijsko, druga vrsta grozde (barbera) 100 funtov \$25.00

Z vsakim naročilom za sto funtov pošljite vnaprej are \$5.00.

Garantiran MOŠT, iz svežega grozja, sod 50 galon \$60.00.

Ko naročite mošt, pošljite vnaprej \$20.00 za vsakihi petdeset galon. Rdeče barve ena onca \$1.00, en funt \$11.00.

DALM. CALIFORNIA GRAPE CO.

66 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.

COLUMBIA

GRAMOFONE

OD \$35.50 — \$350.00

— VELIKA ZALOGA —

— PLOŠČ V VSEH JEZIKIH. BREZPLAČNE ORNIKE DOBITE PRI: —

VICTOR NAVINŠEK, 331 Grove St., CONEMAUGH, PA.

Blaznikova Pratika

Cena samo 15 centov.

Posebno izdajo za Ameriko smo prejeli iz starega kraja.

Kdor jo hoče imeti naj pošlje takoj poštne znamke in natančen naslov in poslali mu jo bomo.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Pozor!

Slovenci, Hrvati in Srbi

ki potujete skozi New York.

Ne pozabite na moj hotel, kjer dobite najboljša prenočišča in boste najbolj postreženi. Čiste sobe z eno ali dvema posteljama. Prostor za 250 oseb. Domača kuhinja. Najnižje cene.

August Bach 63 Greenwich Street, New York, N. Y.

40c. o poštino vred

Naročite sedaj!

Pozor rojaki in rojakinje!

Od Alpeintinkture Vam zrastejo kram! lasje v 6tih tednih.

Od Alpeintinkture Vam zrastejo kram! lasje v 6tih tednih.

zrastejo v 6tih tednih moških kram! lasje in brada. Revmatizem ali kostobol se odpravi popolnoma v 6tih dneh. Od Bruslaintinkture Vam postanejo ali! lasje popolnoma narumni kakor so bili v mladosti. Zdravilo za rane, opekline, kram, bule, turve, za kurje oči, bradavice, potne noge, osehline, Zastarane želodčne bolezni se zdravijo hitro in poceni. Pišite takoj po cenik in in krasen žepni Koledar in knjižico za leto 1921 pošljem zastonj. Pošljite 5c. marko za poštnino, knjižica, velja vsa. temu v potrebi več kot \$10.

Jakob Wahcic's

4702 Roma Ave., N. E. Cleveland, O.

Rada bi izvedela za mojega brata

JOHNA VINKSELY, doma iz Velike Malence, fara Čatež ob Savi. Minulo je 6 let, odkar je bil v Trinidad, Colo., in od tistega časa ni več slišati od njega. Zatorej prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi blagovoli naznaniti, ali ga pa opozoriti, da se mi sam javi. — Mrs. Barbara Oreckar, 746 Kansas St., San Francisco, Cal., ali pa sestri: Mary Jackson, 737 Rhode Island St., San Francisco, Cal. (9-12-3)

IZUČEN PEK

želi dobiti delo v kaki pekarni. Govori slovensko in hrvatsko. Ako kdo potrebuje pridnega in večjega delavca v tej stroki, naj se obrne osebno ali pismeno na: John Ukmar, 10603 Way Avenue, S. E., Cleveland, Ohio. (9-10-3)

Kje je JANEZ ZABUKOVEC?

Baje se nahaja nekje v Clevelandu, Ohio. Prosim ga, da se mi oglasi, ali pa če kdo ve zanj da mi poroča njegov naslov. — Janez Zabukovec pri g. Ferležu, Pragersko, Slovenija, Jugoslavija. (9-10-3)

Iščem brata FRANCETA KOROŠEC. Pred enim letom mi je pisal iz Cedar Rapids, Iowa, kjer je imel naslov 177 W. 13. Ave. Tja sem mu pisal, pa mi je bilo pismo vrnjeno. Prosim ga, da se mi javi radi važne zadeve. — France Šusteršič, Rakitna štev 77, Borovnica, Slovenija, Jugoslavija. (9-10-3)

Rada bi izvedela, kje je moj mož FRANC ZORKO. Pred 6 leti je bil v Californiji, potem pa ni več vem o njem. Prosim rojake, če kdo ve, da mi poroča, če pa sam čita, naj se mi javi. — Marija Zorko, Srednje Grčevje št. 6, pošta Št. Peter pri Novem mestu, Slovenija, Jugoslavija. (9-10-3)

NAZNANILO.

Rojakom v West Va. se naznani, da jih bo obiskal rojak Josip Cerne, ki je pooblaščen pobirati naročnino za Glas Naroda, vsled česar ga vsem priporočamo, da mu grede na roko.

Uprava GLAS NARODA.

PREDNO SE GDLOČITE

na svojo družino sorodnike ali prijatelja naročiti vozni listek, al poslati denar v domovino, da s ga potnik sam kupi, pišite najprej na tozadevna pojamila na snano in zanesljivo tvrdke

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt St. New York

V zalogi ga je le še sto iztisov!

Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1921

40c. o poštino vred

Naročite sedaj!

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PRILIBNO ODPUŠČA IN NEW YORKA.

SAN GIUSTO	2 marca — Cherbourg
IMPERATOR	12 marca — Trst
CELANIA	12 marca — Cherbourg
LA TOURAINE	12 marca — Havre
RETIC	15 marca — Genova
COLUMBIA	16 marca — Trst
FRANCE	17 marca — Havre
OLYMPIC	18 marca — Cherbourg
YNDAM	19 marca — Havre
ALBANIA	19 marca — Cherbourg
AQUITANIA	22 marca — Cherbourg
PAENNONIA	23 marca — Trst
REGINA	23 marca — Trst
ARGENTINA	24 marca — Trst
ALBANIA	24 marca — Cherbourg
AMSTERDAM	26 marca — Havre
FINLAND	26 marca — Cherbourg
SAVOIE	26 marca — Cherbourg
CHICAGO	30 marca — Trst
MES. WILSON	2 aprila — Cherbourg
LAPELLE	2 aprila — Trst
LA LORRAINE	2 aprila — Havre
NOORDAM	5 aprila — Havre
LEOPOLDINA	5 aprila — Cherbourg
DIATRIC	7 aprila — Cherbourg
ARGENTINA	7 aprila — Havre
LA TOURAINE	9 aprila — Cherbourg
KROONLAND	9 aprila — Havre
ROTTERDAM	12 aprila — Cherbourg
QUITANIA	12 aprila — Havre
SOCHAMBEAU	14 aprila — Havre
FRANCE	14 aprila — Genova
PESARO	16 aprila — Cherbourg
ZEELAND	20 aprila — Cherbourg
CANOPIC	20 aprila — Havre
SAXONIA	21 aprila — Cherbourg
RYNDAM	23 aprila — Havre
ROUSILLON	28 aprila — Havre
IMPERATOR	28 aprila — Cherbourg
N. AMSTERDAM	30 aprila — Havre
CHICAGO	30 aprila — Havre
LA LORRAINE	30 aprila — Cherbourg
FINLAND	30 aprila — Havre
AQUITANIA	30 aprila — Cherbourg
NOORDAM	7 maja — Havre
LAFAYETTE	7 maja — Havre
LAPELLE	11 maja — Genova
RETIC	12 maja — Cherbourg
MAURETANIA	14 maja — Cherbourg
OLYMPIC	14 maja — Cherbourg
KROONLAND	21 maja — Cherbourg
ZEELAND	24 maja — Cherbourg
AQUITANIA	24 maja — Cherbourg

Glede cen za vozne listke in za druge tovarne, obrnite se na tvrdke.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt St. New York

LLOYD SABAUDO 3 State Street New York

Prihodnji odpušči se N. Y. parniki za 23. marca PESARO — 14. aprila.

Izdajajo se direktni vozni listki do vseh glavnih mest v Jugoslaviji. Brezplačno vino potnikom 3. razreda.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJ VEČJI SLOVENSKEI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

French Line

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE V JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

LA TOURAINE	12. marca
FRANCE	17. marca
LA SAVOIE	26. marca
LA LORRAINE	2. aprila

NARAVNOST DO HAMBURGA

NIAGARA

NEW YORK - VIGO - HAVRE.

ROUSSILLON

Direktna železniška zveza iz Pariza vse glavne točke Jugoslavije.

Hitri parniki s štirimil in tvevna vlakoma. Poseben zastopnik jugoslovanske vlade je pričakal potnike ob prihodu naših parnikov v Havru ter jih točno odpravil, kamor so namenjeni.

Parniki Francozke črte so transportirali tekmo vojna na tisoče čehoslovških vojakov brez vse nevarnosti.

Za šifkarto in cene vprašajte v DRUŽBNI PISARNI, 19 State St., N. Y. C.